

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน
กรณีศึกษากลุ่มยุทธกรโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์

นางณภัทร กำนนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**Members' Participation in School 4-H Club Group Operations : A Case
Study of Bangkla School 4-H Club at Bungkla Sub-District in Lomsak District
of Phetchabun Province**

Mrs. Naphat Kanon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน
กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์

ชื่อและนามสกุล นางณภัทร ก้านนท์

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช กระจ่างเมือง แสนเสริม
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ อุดมสิน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช กระจ่างเมือง แสนเสริม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงยิ่งจากท่าน รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ อุดมสิน ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สินินุช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ช่วยกรุณาจุดประกายแนวความคิดทางด้านวิชาการ การเสริมสร้างทักษะ การให้คำแนะนำ ตลอดจน ตรวจสอบและแก้ไขวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณ เพื่อนๆ รุ่น 12 โดยเฉพาะเพื่อนกลุ่มหนือล่าง คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด และที่สำคัญที่สุดขอขอบคุณ ผู้อำนวยการและคณะครู นักเรียน สมาชิกยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือกับการให้ข้อมูล ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้บรรลุผลสำเร็จ

ในส่วนที่เป็นคุณค่า และคุณความดีที่สามารถอำนวยความสะดวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบแต่ บิดา มารดา ครอบครัวที่รักยิ่ง ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางด้านวิชาการตั้งแต่อดีตจนสำเร็จการศึกษาในระดับนี้

ณภัทร ก้านนท์

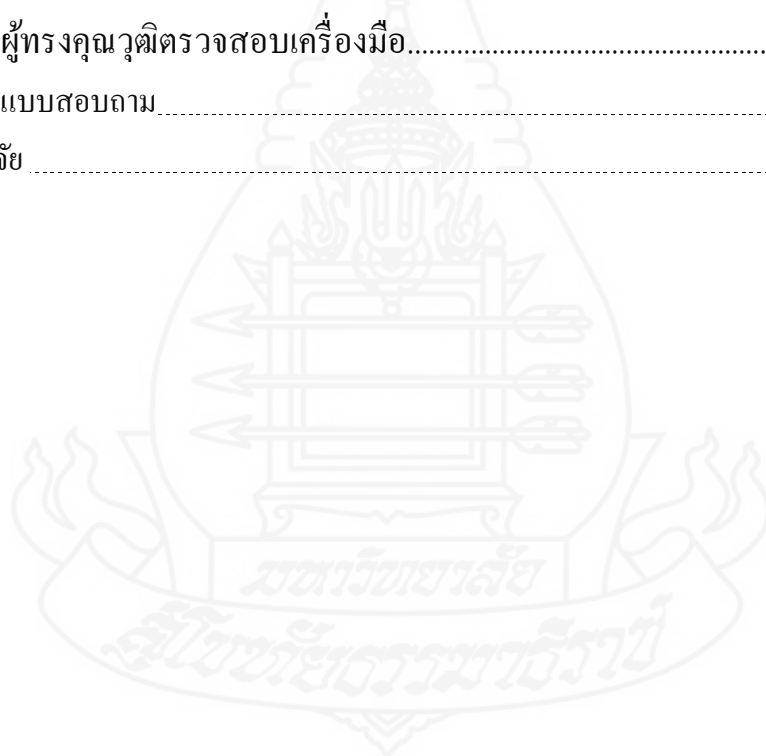
เมษายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	8
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม	16
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานขุวเกษตรกรในประเทศไทย	20
การดำเนินงานกลุ่มขุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านนุ่งคล้า	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากร	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ปัจจัยด้านบุคคล ด้านเศรษฐกิจ และสังคม	45
การดำเนินงานของสมาชิกขุวเกษตรกรในกิจกรรมกลุ่ม	66
การมีส่วนร่วมของสมาชิกขุวเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่ม	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน กลุ่ม.....	74
ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่ม.....	76
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	90
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	92
ข แบบสอบถาม.....	94
ประวัติผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ปัจจัยด้านบุคคลของสมาชิกยุวเกษตรกร	46
ตารางที่ 4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกยุวเกษตรกร	49
ตารางที่ 4.3. การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก	50
ตารางที่ 4.4 ผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม	50
ตารางที่ 4.5 การติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานยุวเกษตรกรภายในกลุ่ม.....	53
ตารางที่ 4.6 การสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่ม.....	54
ตารางที่ 4.7 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่ม.....	56
ตารางที่ 4.8 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของกลุ่ม.....	57
ตารางที่ 4.9 การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพของทางโรงเรียน.....	58
ตารางที่ 4.10 ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่มหลังจากร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม	60
ตารางที่ 4.11 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่ม	61
ตารางที่ 4.12 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่ม	63
ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก	67
ตารางที่ 4.14 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	69
ตารางที่ 4.15 การมีส่วนร่วมในการวางแผน	70
ตารางที่ 4.16 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	71
ตารางที่ 4.17 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	73
ตารางที่ 4.18 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร	74

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยูเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่ม
ยูเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอลำดัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัย นางฉัตร ก้านนท์ รหัสนักศึกษา 2549001739

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีสุข ครุฑเมือง แสนเสริม (2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม
ของสมาชิกกลุ่มยูเกษตรกร (2) การดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูเกษตรกร (3) การมีส่วนร่วม
ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูเกษตรกร และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน
ของกลุ่มยูเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มยูเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึง
คล้า อำเภอลำดัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 98 คน เก็บข้อมูลโดยการ ใช้แบบสอบถามจากประชากร
ทั้งหมด ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกยูเกษตรกรมีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุเฉลี่ย
15.81 ปี กว่าครึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ส่วนใหญ่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกเนื่องจาก
ต้องการความรู้ เพราะมาจากครอบครัวเกษตรกร ส่วนใหญ่ติดต่อสื่อสารกันเองกับเพื่อนสมาชิก มีความ
คิดเห็นต่อการสนับสนุนของโรงเรียนและครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก การสนับสนุนของผู้ปกครองอยู่ใน
ระดับปานกลาง สมาชิกยูเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมการฝึกอาชีพกับทางโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็น
โครงการที่มีประโยชน์ (2) หลังจากร่วมทำกิจกรรม กลุ่มสมาชิกมีความรู้ทางการเกษตร เข้าใจใน
วัตถุประสงค์การดำเนินงาน และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการทำงานกลุ่ม การดำเนินงานของ
กลุ่มอยู่ในระดับมาก (3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน
ใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการวางแผน
(4) สมาชิกยังมีปัญหาเรื่องการแบ่งหน้าที่ และความสามัคคีในหมู่คณะ สมาชิกยูเกษตรกรส่วนใหญ่จึงมี
ข้อเสนอแนะว่ากลุ่มต้องมีความสามัคคี และควรมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้นด้วย

คำสำคัญ ยูเกษตรกร การมีส่วนร่วม จังหวัดเพชรบูรณ์

Thesis title: Members' Participation in School 4-H Club Group Operations :
A Case Study of Bangkla School 4-H Club at Bungkla Sub-District in
Lomsak District of Phetchabun Province

Researcher: Mrs. Naphat Kanon; **ID:** 2549001739;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Sineenuch Khрутmuang Sanserm; Associate Professor;
(2) Bumpen Keowan; Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this research were to study (1) basic individual factors, economic, and social factors of members in School 4-H Club Group, (2) the operations of school 4-H club group, (3) members' participation in school 4-H club group operations, and (4) problems and recommendations for school 4-H club group operations in Bungkla School.

The population in this study was a number of 98 members of school 4-H club group in Bangkla School, Bungkla Sub-District, Lomsak District, Phetchabun Province. Questionnaire was the research instrument for data collection from the population without random sampling. Statistics were used including frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation.

From the study, it was founded that (1) the proportion of the school 4-H club group members, apparently there was male more than female with the average age of 15.81 years. Over half of them studied in Matayomsuksa 5 and 6. Most of them applied to be members because they belonged to agricultural family and would like to seek useful knowledge. Most of them contacted and communicated with the member fellows. Their opinions toward supported by the school and advisor teacher was at high level, supported by their parents was at medium level. Most of the school 4-H club group members participated in the school vocational training because they believed that the project was helpful for them. (2) After participation, members acquired knowledge and better understanding in objectives of the operations, understanding in the role about group operations and understanding in group operations at high level. (3) Members' participation in school 4-H club group was at medium level. Most of them participated at most in the group operations, and next was participation in evaluation and planning. (4) Members still encountered problems on role division and unity in the group. Most of the group members, therefore, recommended that strengthening members in unity and knowledge transfer should be promoted and passed on from senior to junior generation.

Keywords: School 4-H club, Participation, Phetchabun Province

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ หรือสังคมโลกที่ไร้พรมแดน ทำให้มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงมาก สำหรับประเทศไทยได้มีการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลง พบว่ามนุษย์เป็นทั้งสาเหตุ ปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถให้กับเกษตรกรเสียก่อน (จิตาวดี เหลืองธนะ โภค 2546: 1) เนื่องจากอาชีพการเกษตร นับว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อประเทศไทย มาตั้งแต่ในอดีตและได้สืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศทั่วโลกว่าประเทศไทยเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของโลก เพราะผลิตอาหารหล่อเลี้ยงพลโลกมาหลายทศวรรษ เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ ของสภาพพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่เป็นทั้งอาหารและยา ดังนั้นการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรโดยเฉพาะการพัฒนาลูกหลานของเกษตรกรหรือยุวเกษตรกรให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่านั้น ย่อมจัดได้ว่าเป็นการเตรียมให้มีความพร้อม และมีประสิทธิภาพสูงในการผลิตของภาคเกษตรกรรม เพื่อให้การผลิตมีความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น บุตรหลานของเกษตรกรที่ได้รับการฝึกฝน อบรม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ ที่ถูกต้อง ตลอดจนเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีแล้วจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในภาคเกษตรกรรม (สราวุฒิ ช่างถม 2543:1) เพราะบุตรหลานของเกษตรกร คือเยาวชน ที่ถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ดังนั้น เยาวชนที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการเทคโนโลยีเกษตรแผนใหม่ ตลอดจนเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำ จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรากฐานด้านเศรษฐกิจ และสังคม ให้มั่นคงสามารถเติบโตเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพได้ เยาวชนเกษตรกร จึงถือเป็นผู้ที่มีส่วนกำหนด อนาคตของชาติด้วย (จำรูญ ระวีคำ 2541 : 1)

การที่จะส่งเสริมและพัฒนายุวเกษตรกรให้บรรลุเป้าหมาย จำเป็นจะต้องอาศัยการรวมกลุ่มหรือกระบวนการกลุ่มของยุวเกษตรกร โดยถือว่าเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพของการส่งเสริมและพัฒนาบุตรหลานของเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ต่อการส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มบุตรหลานของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 10 - 30 ปี จำนวนประมาณกลุ่มละ 15-30 คน ที่มีความสมัครใจและมารวมกัน จัดตั้งเป็นกลุ่มเยาวชนเกษตรกรขึ้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในเรื่องการเกษตร การเคหกิจเกษตร และข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมีความพร้อมในการเป็นผู้นำ ในการที่จะช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่น ตลอดจนช่วยเหลือประเทศชาติ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539) เพื่อที่จะให้การดำเนินงานบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงจัดชั้นของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร เป็นกลุ่มที่พัฒนาอันดับที่ 1 หรือกลุ่มเยาวชนเกษตรกรดีเด่น กลุ่มพัฒนาอันดับที่ 2 และอันดับที่ 3 หรือกลุ่มเยาวชนเกษตรกรกำลังพัฒนา (สราวุฒิชัย ช่างถม 2543: 1)

กลุ่มเยาวชนเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า เป็นกลุ่มที่เยาวชนมีความสนใจและใส่ใจในการพัฒนาการเกษตรและเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติมารวมกลุ่มกัน และได้มีการดำเนินงานก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี 2552 โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอหล่มสัก และหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอีกหลายหน่วยงาน และมีผลงานการส่งเข้าประกวดมากมาย เช่น ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนภาคเหนือ ประเภทศูนย์การเรียนรู้โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน ปี 2552 ได้รับคัดเลือกนำเสนอองค์ความรู้กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้คลินิกเทคโนโลยีดีเด่น ในงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน ระดับชาติ ปี 2552 กลุ่มเยาวชนได้รับการคัดเลือกร่วมพิธีรับเสด็จสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงานประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) ระดับชาติ ครั้งที่ 32 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ โดยได้รับการคัดเลือกให้นำการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ย และเข้าร่วมจัดนิทรรศการ โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน

แม้ว่ากลุ่มเยาวชนเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้าจะมีผลงานมากมาย แต่ก็ยังไม่ใช้กลุ่มเยาวชนเกษตรกรที่เข้มแข็งเท่าที่ควร ยังมีปัญหาในการบริหารงานภายในกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มในด้านต่าง ๆ ว่าสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้าให้ความร่วมมือกับการทำงานของกลุ่มหรือให้ความสำคัญกับกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในระดับใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน เพื่อเป็นการปรับปรุง การวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถ

ถ่ายทอดให้กับเยาวชนเกษตรกรรุ่นใหม่ของโรงเรียนบ้านบึงคล้า และอาจขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นๆต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร
- 2.2 เพื่อศึกษาการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร
- 2.4 เพื่อศึกษาถึงปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

3.1 ตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินงานของกลุ่ม ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ จำนวนปีที่เป็นสมาชิกกลุ่ม เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร การประกอบอาชีพของครอบครัว บทบาทหน้าที่ในกลุ่มยูวเกษตรกร

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การได้รับเงินมาโรงเรียน การออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกร ผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

3) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน การได้รับความสนับสนุนจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ

4) ปัจจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร ได้แก่ ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร สภาพการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก

3.2 ตัวแปรที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยต้องมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์ เข้าร่วมดำเนินงานตามกิจกรรม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยต้องเข้าร่วม ประเมินว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

โดยการวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 การศึกษา
- 1.3 อายุ
- 1.4 จำนวนปีที่ เป็นสมาชิกกลุ่ม
- 1.5 เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนตรกร
- 1.6 การประกอบอาชีพของครอบครัว
- 1.7 บทบาทหน้าที่ในกลุ่มเยาวชนตรกร

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- 2.1 การได้รับเงินมาโรงเรียน
- 2.2 การออมเงินกับกลุ่มเยาวชนตรกร
- 2.3 ผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

3. ปัจจัยด้านสังคม

- 3.1 การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม
- 3.2 การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน
- 3.3 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา
- 3.4 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
- 3.5 การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ

4. ปัจจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนตรกร

- 4.1 ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม
- 4.2 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มเยาวชนตรกร
- 4.3 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มเยาวชนตรกร
- 4.4 สภาพการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเยาวชนตรกร
- 4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก

การมีส่วนร่วมในการดำเนิน
กิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่ม

เยาวชนตรกรในด้าน

- การวางแผน
- การดำเนินงาน
- การประเมินผล

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 **ขอบเขตเชิงพื้นที่** การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะสมาชิกยูวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

4.2 **ขอบเขตเชิงเนื้อหา** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยด้านบุคคล เศรษฐกิจ สังคมของยูวเกษตรกร ปัจจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร และการมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในด้าน การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการและ การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร

4.3 **ขอบเขตเชิงเวลา** การวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2555 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2556

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **กลุ่มยูวเกษตรกร** หมายถึง เยาวชนชายหญิง ที่เป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ชั้น ม.1 – ม.6 และสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2555 โดยมีช่วงอายุระหว่าง 13 -19 ปี

5.2 **การดำเนินงาน** หมายถึง การฝึกปฏิบัติ การร่วมกิจกรรม หรืองานโครงการต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานยูวเกษตรกร

5.3 **การสนับสนุนจากทางโรงเรียน** หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกยูวเกษตรกร

5.4 **ผลการตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก** หมายถึง สิ่งที่สมาชิกยูวเกษตรกรได้รับจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม

5.5 **การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม** หมายถึง การติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตร ระหว่างสมาชิกกับสมาชิกด้วยกันเองภายในกลุ่ม

5.6 **การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง** หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากบิดามารดาหรือผู้ที่อุปการะเลี้ยงดูยูวเกษตรกรผู้ซึ่งให้ความร่วมมือในการดำเนินงานยูวเกษตรกรในการให้กำลังใจ อุปกรณ์ และเงินทุน

5.7 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาโครงการ หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาโครงการ เช่น การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม เป็นต้น

5.8 การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ หมายถึง สมาชิกยูวเกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพของทางโรงเรียน เช่น การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า เป็นต้น

5.9 ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม หมายถึง ระดับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยูวเกษตรกรหลังจากร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม

5.10 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงาน หมายถึง ระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

5.11 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม หมายถึง ระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

5.12 การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการทั้งหมดทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังนี้

5.12.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

5.12.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์ เข้าร่วมดำเนินงานตามกิจกรรม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

5.12.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การเข้าประเมินว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ คาดว่าจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน เพื่อเป็นการปรับปรุง การวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถถ่ายทอดให้กับยูวเกษตรกรรุ่นใหม่ของโรงเรียนบ้านนุ่งคล้า และอาจขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นๆ ต่อไปได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยุทธศาสตร์กรโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบล บึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำมาใช้สำหรับการกำหนดตัวแปรของการศึกษา และกรอบแนวคิด รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความหมาย กระบวนการมีส่วนร่วม ระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม ประกอบด้วย ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม และแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก
3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานยุทธศาสตร์กรในประเทศไทย ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานยุทธศาสตร์กร และการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์กรในประเทศไทย และการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์กรในแนวทางใหม่
4. การดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์กรโรงเรียนบ้านบึงคล้า ประกอบด้วย ข้อมูลกลุ่มยุทธศาสตร์กรโรงเรียนบ้านบึงคล้า ความสำเร็จที่เป็นความภูมิใจและการดำเนินงาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความหมาย กระบวนการมีส่วนร่วม ระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ดังนี้

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม นักวิชาการต่างๆ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจ โดยกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือถูกจังหวะและเหมาะสม รวมถึงการทำงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้ แสดงว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลของความร่วมมือร่วมใจมีการประสานงานและความรับผิดชอบ (ชินรัตน์ สมสืบ 2539: 21)

Erwin (อ้างอิงใน ยูพาพร รูปงาม 2545: 6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมอีกทัศนะหนึ่ง หมายถึง การเข้ากันอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในทุกขั้นตอนของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจ และหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดนั้นจะได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากกว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอกัน (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน 2531: 10-14)

จากแนวคิดที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โดยร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหา เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ในทุกขั้นตอนของโครงการ โดยกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของการมีส่วนร่วมชัดเจนมากขึ้น จึงได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อถึงตัวประชาชนเอง โดยต้องเข้าใจว่ามนุษย์ต่างมีความปรารถนา ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง จะต้องหมายถึง การมอบอธิปไตยขั้นพื้นฐานคืนสู่ประชาชน การพยายามจัดตั้ง และพัฒนาองค์กรของประชาชนให้เข้มแข็งบนพื้นฐานของตนเอง และที่สำคัญการมีส่วนร่วม เป็นการร่วมมือปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบด้วยกันไม่ว่าจะเป็นของปัจเจกบุคคล หรือของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ และเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (จุลทอน สะอาด 2545: 32-36)

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 32) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อถึงตัวประชาชนเอง การที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำต้องยอมรับว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

Erwin (อ้างอิงในวารสารคณา วัฒโย 2540: 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนาความคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับวิทยากรที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2534: 76) มีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ในลักษณะการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด

จากแนวคิดที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง

จะเห็นได้ว่าทั้งความหมายของการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถนำมาประยุกต์กับความหมายของการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ ได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ คือ การที่สมาชิกยุทธศาสตร์เข้ามาทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการคิด การวางแผน การดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงาน กลุ่ม ด้วยความสมัครใจ

1.2 กระบวนการมีส่วนร่วม

สำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านอธิบายขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

Cohen and Uphoff (อ้างอิงในพิมพ์ชนก เทพโพธา, 2550: 10-11) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วยการริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ประกอบด้วยการสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประกอบด้วยผลประโยชน์ด้านวัสดุ ด้านสังคม และส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นอกจากนั้น Uphoff ยังได้เสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้น ในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทไว้ว่า มี 3 มิติ (Dimensions) ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับอะไรบ้าง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (เริ่มคิดตัดสินใจ ระบุความต้องการของประชาชน จนเกิดโครงการ) ระหว่างดำเนินการ (โครงการเริ่มทำ) และ

ตัดสินใจในการดำเนินการ (โดยองค์กรชุมชนหรือชาวบ้าน) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรมและการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ (ในแง่วัตถุและทางสังคมของแต่ละบุคคล) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงาน

2. การมีส่วนร่วมกับบุคคลใดบ้าง ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำ ชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่ต่างชาติ (จากองค์กรที่ให้ทุน เป็นต้น) ทั้งนี้ให้พิจารณา คุณลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้เข้ามีส่วนร่วมในเรื่องอายุ เพศ สถานภาพ ครอบครัว ระดับการศึกษา ระดับชั้นในสังคม อาชีพ ระดับรายได้ ระยะเวลา ที่อยู่อาศัย การถือครอง ที่ดิน

3. ลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างไร ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานของการมีส่วนร่วม (ถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีแรงจูงใจ) รูปแบบการมีส่วนร่วม (โดยผ่านองค์กรประชาชนเป็นทางอ้อมหรือโดยตรง) ขนาดของการมีส่วนร่วม (ระยะเวลา มีรายละเอียดกิจกรรม) ผลที่เกิดจาก การมีส่วนร่วม (เป็นการเสริมสร้างอำนาจขององค์กรประชาชน หรือเป็นแต่เพียงการติดต่อสัมพันธ์ กันระหว่างชาวบ้านกับนักพัฒนาเท่านั้น

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2537: 20) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนการพัฒนา ซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนด ความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 2

การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นตอนที่ 3

การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ 4

การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์ อันเกิดจากการพัฒนา ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5

การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้น สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ หรือกระทำในรูปการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลรวบยอด

นอกจากนี้ อकिन รพีพัฒน์ (2527: 100-101) เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527: 272-273) ได้เสนอ ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ภาคสนาม ในประเทศไทยว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้น น่าจะมี 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนนี้เป็นส่วนแรก ที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวบ้านยังไม่สามารถเข้าใจปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตัวของเขาเอง ได้ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์เพราะจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของ กิจกรรมนั้น

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การวางแผนการดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ หากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแต่ผลงาน การพัฒนาให้เสร็จสิ้นโดย ฉับไว ก็จะดำเนินการวางแผนงานด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนจะช่วยให้ชุมชน เข้าใจปัญหาของตนเอง และสามารถวางแผนได้ด้วยตนเองในที่สุด

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ชุมชนมีทรัพยากรที่สามารถ ลงทุน และปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์การทำงานในชนบทอย่างน้อยก็มีแรงงานของตนเอง เป็นขั้นต่ำสุดที่จะเข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชุมชน รู้จักคิดค้นทุนให้กับตัวเองใน การดำเนินงาน และจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่สร้างขึ้น เพราะจะมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของซึ่งต่างไป จากสภาพที่การลงทุน และการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจาก ปัจจัยภายนอกจะมีอะไรเสียหายก็ไม่เคียดร้อน มากนัก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญ อย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตามและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน แต่เป็นการดำเนินการโดยบุคคลภายนอกชุมชน ก็ไม่สามารถทราบว่าการที่กระทำไปนั้น ได้รับผลดี ได้รับ ประโยชน์อย่างไร หรือไม่ ถึงแม้ว่าจะมีผู้โต้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจาก

บุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคน การคำนึงถึงความเที่ยงธรรม อาจจะไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายนอกกับชุมชนน่าจะ เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า

จากแนวคิดที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวมา สรุปได้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ต้องเริ่ม ตั้งแต่ขั้นคิดริเริ่มตัดสินใจเพื่อค้นหาปัญหา การวางแผน ขั้นปฏิบัติการดำเนินงาน ขั้นรับผลประโยชน์ และขั้นประเมินผล ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำงานเป็นขั้นตอน เพื่อเกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน โดยในการวิจัยครั้งนี้เรามองกระบวนการมีส่วนร่วมเป็น 3 ขั้นตอน คือ วางแผน ดำเนินงาน และประเมินผล โดยขั้นการรับผลประโยชน์เราได้จัดไว้ในการศึกษา ประเด็นผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ให้กับสมาชิกยูวเกษตรกร

1.3 ระดับของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546: 17) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมด้วย หลักการทั่วไปว่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน / ครอบครัว / ชุมชนของตน
 2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
 3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดยแบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี่
 - 3.1 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ
 - 3.2 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ
 - 3.3 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ
 4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด
 5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ อาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ
- นอกจากนี้ ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วม ตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้
1. ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
 2. ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร
 - 2.1 ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง
 - 2.2 วางแผนแก้ไขปัญหานั้นเป็นเรื่อง ๆ
 - 2.3 ร่วมระดมความคิด ถึงทางเลือกต่าง ๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไข ปัญหาที่วางแผนนั้น

- 2.4 ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
- 2.5 ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาที่พบกันนั้น ๆ
- 2.6 ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
- 2.7 ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

นอกจากนี้ พัชรีย์ สิริโรตส (2548) ได้จำแนกระดับของการให้ประชากรเข้ามามีส่วนร่วม มี 5 ระดับ ตามลำดับ ดังนี้

1. ให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) เป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางเลือกและทางเลือก

- รูปแบบของการมีส่วนร่วมระดับนี้ – ให้เอกสารข้อเท็จจริงแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ

2. หารือ (consult) เพื่อให้ได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข

- รูปแบบของการมีส่วนร่วม – โดยการสนทนากลุ่มย่อย การสำรวจความคิดเห็น เวทีสาธารณะ

3. การเข้ามามีบทบาท (Involve) ร่วมทำงานกับประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะได้รับการพิจารณา

- รูปแบบของการมีส่วนร่วมระดับนี้ – การประชุมเชิงปฏิบัติการ สำรวจความคิดเห็น โดยวิธีการปรึกษาหารือ

4. สร้างความร่วมมือ (collaboration) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งกับประชาชนทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือกและแนวทางแก้ไข

- รูปแบบของการมีส่วนร่วมระดับนี้ – คณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน การสร้างฉันทามติ กระบวนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม

5. เสริมอำนาจ(Empower) เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

- รูปแบบของการมีส่วนร่วม - คณะกรรมการประชาชน การลงมติ การตัดสินใจโดยระบบตัวแทน

จากแนวคิดที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวมา สรุปได้ว่า ระดับของการมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับการให้ข้อมูล ระดับการรับข้อมูลหรือการหารือ ระดับการเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ ระดับการให้ความร่วมมือทำ และระดับการสนับสนุนหรือการเสริมอำนาจ โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนด ประเด็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกยูวเกษตรกร

โดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ตั้งแต่ระดับการให้ข้อมูลถึงระดับการสนับสนุนหรือการเสริมอำนาจ ได้แก่ การตัดสินใจ

1.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร (ซูเกียรดี กัยลี, 2536) ได้เสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วม 3 ประการ (จุลทอน สะอาด 2545: 32-36) ดังนี้

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ นั้น จะมีเหตุผลที่สำคัญคือ ประการแรก มองเห็นว่าตนจะได้ผลตอบแทนจากการเข้าร่วม และประการที่สอง คือการได้รับการบอกกล่าวหรือได้รับการชักชวนจากบุคคลอื่นให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ

2. ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม หมายถึง การมองช่องทางในการมีส่วนร่วม และมองเห็นประโยชน์ที่ได้รับหลังการมีส่วนร่วม ดังนั้น พื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางมีส่วนร่วม จึงมีลักษณะดังนี้ ประการแรก เปิดโอกาสให้ทุก ๆ คนในชุมชนมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ประการที่สอง มีการกำหนด เวลาที่ชัดเจนแน่นอน เพื่อให้ผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขตามสภาพความเป็นจริงของตนได้ และประการที่สาม มีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

3. ปัจจัยด้านอำนาจ ในการส่งเสริมของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และผลประโยชน์ของกิจกรรมได้

สุเมธ ทราชแก้ว (อ้างอิงใน สุรยุทธ หลิมตระกูล, 2548: 40) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมว่า ประกอบด้วย ปัจจัยแรก ปัจจัยทางด้านแบบแผนการดำเนินชีวิต ปัจจัยที่สอง ปัจจัยทางด้านความรู้และทัศนคติของประชาชน ปัจจัยที่สาม ปัจจัยทางการได้รับสนับสนุนจากภายนอก ปัจจัยที่สี่ ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ไพโรจิตร ไตรวงษ์น้อย(อ้างอิงใน สุรยุทธ หลิมตระกูล, 2548: 40) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมว่าประกอบด้วย ปัจจัยแรก ปัจจัยประชากร ปัจจัยที่สอง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยที่สาม ปัจจัยกระตุ้นจากภายนอก

จากแนวคิดที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคคลหรือประชากร ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ และปัจจัยการติดต่อสื่อสารจากภายนอก โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนด ประเด็นปัจจัยในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกยูวเกษตรกร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

ประกอบด้วย ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม และแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก

2.1 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

สุชา จันทน์เอม (2533 : 236 – 237) กล่าวถึงธรรมชาติของกลุ่มไว้ ดังนี้

1. กลุ่ม คือ การรวมของบุคคล ที่มีสิ่งเร้าและความสนใจตรงกัน หรือร่วมทำ กิจกรรมในเวลาและสถานที่เดียวกัน
2. กลุ่ม คือ การรวมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มีจุดประสงค์ กิจกรรมและมาตรฐานของพฤติกรรมร่วมกัน
3. สมาชิกของกลุ่มจะต้องมีความรู้สึก มีทัศนคติ และเป้าหมาย เป็นของกลุ่ม มิได้เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
4. กลุ่มจะต้องมีการจัดระเบียบและมีโครงสร้างที่แน่นอนและการที่คนรวมกลุ่มกันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้
 - 4.1 ความใกล้ชิดกันของสถานที่อยู่ คนต้องรวมกลุ่มกันก็เพราะต้องการความสะดวกในการติดต่อกัน เช่น อยู่หอพักร่วมกัน อยู่บ้านในละแวกเดียวกัน หรืออยู่โรงเรียนเดียวกัน เป็นต้น
 - 4.2 มีทัศนคติตรงกัน สาเหตุจากข้อแรกอาจเป็นการรวมในระยะแรกเริ่ม แต่พอรวมกันไปนาน ๆ คนที่มีทัศนคติตรงกันจะรวมกันได้นาน และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
 - 4.3 มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น นับถือศาสนาเดียวกัน มีอาชีพเหมือนกัน หรือลักษณะบางสิ่งบางอย่างที่เหมือนกัน เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มนักเรียนอาชีวะ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

ถวิล ชาราโกชน์ (2526: 144) กล่าวว่า กลุ่มใดจะดำเนินงานไปได้ดีมีความก้าวหน้า สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี และถ้าจุดมุ่งหมายของกลุ่มสามารถสนองความต้องการของสมาชิกได้มากที่สุด จนกระทั่งที่เรียกได้ว่า จุดมุ่งหมายของกลุ่ม คือ จุดมุ่งหมายของสมาชิก (member goal) ก็ยิ่งดี แต่ความเป็นจริงจะไม่มีจุดมุ่งหมายของกลุ่มใดเลยที่จะสนองความต้องการของสมาชิกทุกคน ดังนั้น สมาชิกส่วนมากที่ตั้งใจทำงานให้กลุ่ม จึงมักเป็นพวกที่มีผลประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ส่วนพวกที่ได้รับความประโยชน์จากจุดมุ่งหมายเพียงเล็กน้อยก็มักจะไม่นำความร่วมมือหรือให้ความร่วมมืออย่างขอไปที

นอกจากนี้ฟิงพิศ ดุลยพัชร์ (2536: 3-4) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่มชัดเจน สามารถวัดผลได้และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผล
2. สมาชิกกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีต่อกัน เข้าใจและเห็นประโยชน์ของเป้าหมายและวัตถุประสงค์กลุ่มร่วมกัน
3. กลุ่มมีผู้นำ ตามลักษณะกิจกรรม ผู้นำกลุ่มเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความถนัดในกิจกรรมนั้น ๆ
4. กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ภายในกลุ่มต้องเป็นข้อตกลงของสมาชิกทุกคน
5. การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน

จากแนวคิดที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวมาสรุปได้ว่า กลุ่ม คือ การรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มีจุดประสงค์เดียวกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยสมาชิกกลุ่มจะต้องมีทัศนคติตรงกัน และมีกฎระเบียบ โครงสร้างที่แน่นอน กลุ่มจะดำเนินงานไปได้ดี สมาชิกต้องมีความร่วมมือกัน มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีผู้นำและการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนโดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนด ประเด็นการรวมกลุ่มหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ ที่สมาชิกต่างมาทำงานด้วยจุดประสงค์ด้วยกัน ทำกิจกรรมร่วมกันภายใต้กฎ ระเบียบและโครงสร้างที่แน่นอน

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร (2541:4) ได้กำหนดกลุ่มในการส่งเสริมการเกษตรมี 3 ประเภทคือ

1. กลุ่มที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรและสมาคมอาชีพการเกษตร
2. กลุ่มที่ไม่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล คือ กลุ่มที่มีกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผน ทิศทางเดียวกัน เป็นเครือข่ายทั่วประเทศ และขึ้นทะเบียนไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุทธศาสตร์ กลุ่มพืชเศรษฐกิจที่ได้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มขึ้น และขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว เช่น กลุ่มยาง กลุ่มสับปะรดฯลฯ
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตร เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นเฉพาะกิจ ฤดูกาล ตามธรรมชาติ ยังไม่มีกฎเกณฑ์ระเบียบที่แน่นอนตายตัว การรวมตัวยังไม่เหนียวแน่น ยาวนาน อาจเป็นระยะสั้น ๆ เฉพาะกิจหรือเฉพาะฤดูกาล เช่น กลุ่มปลูกผัก กลุ่มปลูกแดงโม ฯลฯ

จากที่กล่าวมา แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มจะเห็นได้ว่า ตามหลักเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรกลุ่มยุทธศาสตร์โรงเรียนบ้านบึงคล้าเป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ประเภท กลุ่มที่ไม่จด

ทะเบียนเป็นนิติบุคคล คือ กลุ่มที่มีกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผน ทิศทางเดียวกัน เป็นเครือข่ายทั่วประเทศ และขึ้นทะเบียนไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตร โดยการรวมกลุ่มมาจากการที่มีจุดประสงค์เดียวกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน และสมาชิกกลุ่มมีทัศนคติตรงกัน มีกฎระเบียบ และโครงสร้างที่แน่นอน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้น ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน กิจกรรมของกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกิจกรรม สร้างกระบวนการเรียนรู้ การฝึกอาชีพการเกษตรเคหกิจเกษตร โดยทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม/แผนงาน/โครงการตามความสนใจ ได้แก่ ด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง เพาะเห็ด และแปรรูป เป็นต้นและมีการดำเนินงานในระบอบประชาธิปไตย สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทุกคนมีสิทธิออกความคิดเห็นและใช้เสียงส่วนใหญ่ในการพิจารณา เพื่อหาข้อยุติในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

2.2.1 หน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก

สมาชิกเกษตรกรทุกคนจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ทำงานของตนซึ่งแยกจากผู้ปกครองให้เสร็จอย่างน้อยปีละ 1 โครงการ
2. ปฏิบัติรับผิดชอบงานของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เว้นแต่เกิดเจ็บป่วยหรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยเหตุใดก็ตาม อาจมอบให้ผู้ปกครองหรือผู้อื่นปฏิบัติงานแทนได้เป็นครั้งคราว
3. ปรับปรุงงานตามคำแนะนำของที่ปรึกษาเกษตรกรประจำท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน เพื่อให้งานเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ
4. บันทึกการปฏิบัติงานลงในสมุดบันทึกแต่ละประเภทให้เรียบร้อย พร้อมทั้งจะให้ที่ปรึกษาเกษตรกรประจำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ตรวจได้ตลอดเวลา
5. ร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง และร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาเกษตรกรตลอดจนต้องคัดเลือกที่ปรึกษาเกษตรกรประจำท้องถิ่นของกลุ่ม
6. ให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิก และคณะกรรมการสภาเกษตรกรในการดำเนินงานตามโอกาสอันควร
7. ช่วยเผยแพร่งานเกษตรกรให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้จักตลอดจนชักชวนให้เพื่อนเยาวชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น

2.2.2 เป้าประสงค์การส่งเสริมงานกลุ่มเกษตรกร

การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรเป็นการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัจจัยภายนอกหลายประการที่มีลักษณะเคลื่อนไหวและปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ความยืดหยุ่นในวิธีการปฏิบัติจะเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานแต่

ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ควรกำหนดเป้าประสงค์ในการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนชนบทรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับหมู่บ้าน/ตำบลอย่างน้อย 1 กลุ่ม และในสถานศึกษา จำนวน 1 กลุ่ม/โรงเรียน ตามความจำเป็นและความเป็นไปได้ของท้องถิ่น
2. กลุ่มยูวเกษตรกรมีสมาชิกเป็นเด็กและเยาวชนชนบท ชาย-หญิง ที่อยู่ในวัยเดียวกันอายุระหว่าง 10-25 ปี ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป และมีที่ปรึกษายูวเกษตรกรอย่างน้อย 1 คน ต่อสมาชิกยูวเกษตรกร 10 คน
3. กลุ่มยูวเกษตรกรมีการฝึกปฏิบัติงานในลักษณะงานรวมหรืองานกลุ่มย่อย และงานส่วนบุคคล และมีการทำกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดประชุมกลุ่มอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี
4. กลุ่มยูวเกษตรกรมีการจดทำบันทึกในการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรม และมีสมุดบันทึกประจำกลุ่ม และประจำตัวสมาชิกยูวเกษตรกรทุกคน
5. กลุ่มยูวเกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากผลการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรม และมีเงินทุนหมุนเวียนสะสมที่สามารถดำเนินงานของกลุ่มได้
6. กลุ่มยูวเกษตรกรมีการประสานงานร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ของสถาบันเกษตรกรเป็นสื่อเผยแพร่วิชาการและเทคโนโลยีส่งเสริมการเกษตรในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
7. สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานทางด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
8. สมาชิกยูวเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการเกษตร และการดำเนินงานในรูปแบบลักษณะที่เป็นกลุ่ม
9. สมาชิกยูวเกษตรกรผู้นำยึดการประกอบอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ประสบความสำเร็จ เป็นผู้นำการประกอบอาชีพเกษตรกรในท้องถิ่น
10. ครอบครัวของสมาชิกยูวเกษตรกรและครอบครัวของเกษตรกรใกล้เคียงมีสภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

2.2.3 จุดมุ่งหมายของการให้สมาชิกปฏิบัติงาน

1. เพิ่มพูนความรู้และความชำนาญงานให้แก่สมาชิก โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นการเพิ่มประสบการณ์ เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพวันข้างหน้า
2. ฝึกให้สมาชิกรู้จักใช้สมอง จิตใจ และมีมือให้เป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดรายได้ เป็นการช่วยยกฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสมาชิกให้สูงขึ้น
3. ฝึกสมาชิกได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และรู้จักรับผิดชอบ มีความภูมิใจ

ในผลงานของตนเอง

การพิจารณาเลือกงานที่จะปฏิบัติเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะงานใด ๆ จะสำเร็จผลตามความตั้งใจหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพิจารณาเลือกงานให้ถูกต้อง ฉะนั้น การพิจารณาเลือกงานของสมาชิกควรคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1. เป็นงานที่สมาชิกสนใจ และต้องการจะทำงานนั้น ๆ อย่างเต็มความสามารถ
2. เป็นงานที่เหมาะสมกับเวลาที่สมาชิกมีอยู่ เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของ

ผู้ปกครอง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นทั้งด้านวิชาการและการตลาด (กรมส่งเสริมการเกษตร 2550 : 7 – 18)

โดยสรุปแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก จะกล่าวถึง หน้าที่ของกลุ่ม ยุทธศาสตร์ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน โดยทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม ยุทธศาสตร์เข้าร่วม โครงการตามความสนใจ โดยสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กลุ่มยุทธศาสตร์ได้ตั้งไว้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนด ประเด็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม โดยการกำหนด วัตถุประสงค์และกิจกรรมการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิก เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานยุทธศาสตร์ในประเทศไทย

ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ในประเทศไทย

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานยุทธศาสตร์

วิจิตร อวระกุล (2527: 304) กล่าวว่า งานยุทธศาสตร์ เป็นงานที่พัฒนาเยาวชนชนบทที่เป็นบุตรหลานของเกษตรกร โดยวิธีให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในงานทางการเกษตร รวมไปถึงการพัฒนาทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ เรื่องวิชาการเกษตร แผนใหม่ และเลหกิจเกษตร เพื่อให้เยาวชนมีใจรักด้านเกษตรกรรม และมีความรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมตัวเป็นเกษตรกรชั้นนำในอนาคต เพื่อสร้างกำลังการผลิตทางการเกษตร ทดแทนเกษตรกรที่ผ่านพ้นไป รวมทั้งผู้ที่เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น

วีรชัย เข็มวงษ์ (2546 :18-19) กล่าวว่า งานยุทธศาสตร์ เป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งในการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรที่ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดให้มีขึ้นเพื่อปลูกฝัง

จิตสำนึกและเปลี่ยนทัศนคติแก่เยาวชนในชนบท ให้มีความรู้สึกรักภาคภูมิใจในคุณค่าของอาชีพ เกษตรกรรมว่าเป็นอาชีพหลักที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต และเศรษฐกิจของประเทศชาติ โดยวิธีการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนได้รับการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติ เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และ ประสบการณ์ ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร ในด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง เคหกิจเกษตร และ ธุรกิจเกษตร ในลักษณะมีอาชีพรวมถึงพัฒนาสมรรถภาพ บุคลิกลักษณะการเป็นผู้นำ และมีบทบาท มี ส่วนร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

การดำเนินงานยุวเกษตรกร ได้เริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2495 โดยองค์การส่งเสริม การศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา และคณะกรรมการฟื้นฟูศิลปกรรมนิคมบางปะกง ร่วมกับฝ่าย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตร โดยได้รับการช่วยเหลือจากองค์การต่าง ๆ ของสหประชาชาติ และของสหรัฐอเมริกา ส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร เป็นแห่งแรก ในปี พ.ศ. 2496 ที่โรงเรียนพรหมนุเคราะห์ จังหวัดฉะเชิงเทรา หลังจากนั้นการดำเนินงานส่งเสริมยุวเกษตรกรได้ แพร่หลายไปทั่วทุกจังหวัด ภายใต้อาณัติของกรมส่งเสริมการเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้น มาจนถึงในปี พ.ศ. 2518 ได้ปรับเปลี่ยนชื่อตำแหน่งคณะกรรมการบริหารกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมือนกับ คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ ทรัพย์นิยม ปฏิคม และ สมาชิก โดยมีเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรตั้งแต่ระดับกรมภาค จังหวัด และระดับอำเภอ รับผิดชอบ งานยุวเกษตรกร

ผลการดำเนินงานยุวเกษตรกรภายใต้กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับการพัฒนาอย่างเป็น ลำดับ โดยเฉพาะในปี 2524 กลุ่มยุวเกษตรกร ได้เพิ่มปริมาณขึ้น จากปี พ.ศ. 2509 จำนวน 692 กลุ่ม สมาชิก 23,792 คน เพิ่มขึ้นเป็น 3,260 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 100,590 คน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากได้รับความ ร่วมมือจากองค์การต่างประเทศ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุการเกษตร และให้ โอกาส สมาชิกยุวเกษตรกร และเจ้าหน้าที่เดินทางไปฝึกงาน และศึกษาดูงานต่างประเทศ ได้แก่ โครงการ

1. แลกเปลี่ยนผู้แทนสถาบันยุวเกษตรกรระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สหรัฐอเมริกา (Ifye : International farm youth Exchange) ระหว่างปี พ.ศ. 2506 – 2508 ได้ส่งสมาชิก ยุวเกษตรกรเดินทางไปฝึกงานในครอบครัวประเทศสหรัฐอเมริกา

2. แลกเปลี่ยนผู้แทนสถาบันยุวเกษตรกรระหว่างประเทศในทวีปเอเชีย (Afye : Asian Farm Youth Exchange) ระหว่างปี พ.ศ. 2511 – 2514 ได้นำเจ้าหน้าที่และสมาชิกยุวเกษตรกรเดินทางไปดู งานยุวเกษตรกรของประเทศไต้หวัน และฟิลิปปินส์

3. โครงการปรับปรุงงานยุวเกษตรกร จากสถาบันยุวเกษตรกรของสหรัฐอเมริกา (4 – H Council of America) ระหว่างปี 2520 – 2524 ได้รับงบประมาณจัดทำโครงการนำร่องปรับปรุง งาน ยุวเกษตรกรจำนวน 15 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี นครปฐม สุราษฎร์ธานี

สิงห์บุรี ฉะเชิงเทรา เชียงใหม่ นครสวรรค์ พัทลุง กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี นครราชสีมา สกลนคร และร้อยเอ็ด นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 ประเทศ แลกเปลี่ยน ศึกษาดูงานระหว่างกัน

และในปี พ.ศ. 2526 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับความร่วมมือจากสภาแลกเปลี่ยนทางการเกษตรแห่งประเทศไทย (JAEC : The Japan Agricultural Exchange Council) ดำเนินโครงการฝึกงานยุวเกษตรกรชาวไทยในครอบครัวเกษตรกรญี่ปุ่น โดยมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักคัดเลือกสมาชิกยุวเกษตรกร เดินทางไปฝึกงานประเทศญี่ปุ่นเป็นประจำ ทุกปี ซึ่งก็เป็นผลให้มีกลุ่มยุวเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นอกจากกิจกรรมด้านการฝึกอบรมให้ความรู้แล้ว ในปี พ.ศ. 2537 – 2538 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ทดลองจัดสรรงบประมาณลักษณะงบลงทุนสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มละ 20,000 – 50,000 บาท จังหวัดละ 1 – 2 กลุ่ม พร้อมได้กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมร่วมกับภาคและจังหวัดจัดทำแผนพัฒนาเยาวชนเกษตรประจำปี (Annual Workshop) และแผนระยะยาว 5 ปี เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการ และระหว่างปี พ.ศ. 2539 – 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติงบประมาณให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินโครงการฝึกอาชีพการเกษตรในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนที่เป็นนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร จำนวน 5,000 โรงเรียน ๆ ละ 30,000 บาท มีเยาวชนเข้าร่วมโครงการกว่า 150,000 คน ขณะเดียวกันกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดสรรงบประมาณลงสู่กลุ่มยุวเกษตรกรประเภทนอกโรงเรียนกลุ่มละ 20,000 – 50,000 บาท ในระหว่างปี 2539 – 2542 จำนวนกว่า 400 กลุ่ม มีสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเข้าร่วมโครงการกว่า 5,000 คน จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ให้การสนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมเกษตรแก่กลุ่มยุวเกษตรกรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน กลุ่มละ 5,000 – 10,000 บาท ทำให้มีกลุ่มยุวเกษตรกรได้รับประโยชน์จำนวน 1,156 กลุ่ม และมูลนิธิส่งเสริมยุวเกษตรกรไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนับสนุนเงินกู้ยืมโดยไม่คิดอัตราดอกเบี้ยแก่สมาชิกยุวเกษตรกรรายบุคคลและรายกลุ่ม ระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท โดยมีระยะเวลากู้ยืมเป็นเวลา 1 ปี

กล่าวโดยสรุป แนวคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินงานยุวเกษตรกรสามารถสรุปได้ว่า งานยุวเกษตรกรเป็นงานที่ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดให้มีขึ้น เพื่อพัฒนาเยาวชนเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในงานทางการเกษตร มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับงานเกษตรกรรม โดยมีการจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2495 และมีกิจกรรมการดำเนินงานที่หลากหลาย ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สมาชิกยุวเกษตรกรได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และในกิจกรรมการดำเนินงานยุวเกษตรกร มูลนิธิส่งเสริมยุวเกษตรกรไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี ยังได้สนับสนุนเงินกู้ยืมโดยไม่คิดอัตราดอกเบี้ยแก่สมาชิกยูวเกษตรกรอีกด้วย โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนด ประเด็นการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกยูวเกษตรกร และศึกษาดูงานที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร

3.2 การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในประเทศไทย

3.2.1 ประวัติการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2550 : 1-2) ระบุถึง การดำเนินงานที่คล้ายกับการดำเนินงานยูวเกษตรกรในปัจจุบัน เคยมีปรากฏมาแล้วในประเทศไทยเมื่อประมาณ ปี 2446 โดยพระยาเทพศาสตร์สถิตย์ (โห้ กภาพดิษฐ์) ได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง สมาคมเทพกลีกร เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการทำงานเกษตรทางด้านปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์

ปี 2495 DR.FRANK DECKNISON เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญขององค์การอาหารและเกษตรแห่ง สหประชาชาติ Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) ได้มอบหมายให้ช่วยเหลือปรับปรุงงานวิชาการและกิจกรรมการเกษตรของโรงเรียนประชาบาลเขตองค์การส่งเสริมการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา และได้มีโอกาสนอโครงการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของชาวนิคมสร้างตนเองบางปะกง ต่อองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีการบรรจุกิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัว และเกษตรกรวัยรุ่นไว้ด้วย จนทำให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเกษตรกร ในนิคมสร้างตนเองบางปะกง ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักจัดความมั่นคงร่วมกันของสหรัฐอเมริกา United States Operation Mission (USOM) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ และต่อมามีผลให้เกิดงานทดลองขึ้นเป็นครั้งแรกเกี่ยวกับการส่งเสริมเยาวชนที่เป็นนักเรียนให้รู้จักการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในเดือนกุมภาพันธ์ 2496 ที่โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน วันที่ 14 มกราคม 2496 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการทำสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ สำหรับผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา พิจารณาโครงการโดยนายพนม สมิตานนท์ เจ้าหน้าที่ขององค์การส่งเสริมการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่จะทำการทดลองส่งเสริมบุคคลผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา อายุระหว่าง 10 -20 ปี ทั้งที่กำลังศึกษาอยู่และออกจากโรงเรียนแล้ว ให้มีโอกาสได้ศึกษาวิชาชีพการเกษตร โดยการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองที่บ้าน ซึ่งที่ประชุมได้พยายามหาแนวทาง ปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของไทย เพื่อจะนำไปเผยแพร่ดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

การประชุมครั้งสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรในประเทศไทยขึ้น ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2496 ที่นิคมสร้างตนเองบางปะกงในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักจัดความมั่นคงร่วมกันของสหรัฐอเมริกา พิจารณาวางแผนโครงการให้กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมกสิกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดตั้ง 4H - CLUB ขึ้นในประเทศไทย ซึ่งในช่วงปีแรกของการดำเนินงานได้มีการจัดตั้ง 4H - CLUB ขึ้นที่อำเภอเมือง อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า ของจังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี รวม 4 แห่ง มีสมาชิกชายและหญิง จำนวน 179 คน

มีการประชุมใหญ่ขึ้นอีกในวันที่ 16 มีนาคม 2496 ที่ห้องประชุม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผู้เข้าร่วมประชุม คือ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมกสิกรรม รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หัวหน้ากองส่งเสริมและเผยแพร่ของกรมกสิกรรม ผู้นำปกครองของเขตนิคมสร้างตนเองบางปะกง และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประชุมได้ลงมติให้ใช้ชื่อ “หน่วยยูวเกษตรกร” แทนคำว่า 4H - CLUB และตกลงให้กรมกสิกรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการส่งเสริมและจัดตั้งหน่วยยูวเกษตรกรต่อไป เพราะว่าเห็นส่วนใหญ่ของการดำเนินงานนี้เกี่ยวข้องกับงานทางด้านการเกษตรและยังมอบหมายให้ นายท่านอง สิงคลาวณิช หัวหน้ากองส่งเสริมและเผยแพร่ เป็นผู้รับไปจัดทำเครื่องหมายยูวเกษตรกร และระเบียบข้อบังคับของการดำเนินงานขึ้น

หลังจากที่มีหน่วยยูวเกษตรกร 984 กลุ่ม กระจายใน 71 จังหวัดทั่วประเทศ ในปี 2510 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การส่งเสริมและจัดตั้งหน่วยยูวเกษตรกรได้โอนมาอยู่ในหน้าที่ของกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และได้เปลี่ยนชื่อจากหน่วยยูวเกษตรกร มาเป็น “กลุ่มยูวเกษตรกร” ในปี 2514 เพื่อให้สอดคล้องกับการส่งเสริมของกรมส่งเสริมการเกษตร

3.2.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกร

ปีพ.ศ. 2549: 37) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกร ไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมการรวมตัวของเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มยูวเกษตรกร เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย โดยใช้ข้อบังคับและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นแนวทางในการดำเนินงาน
2. เพื่อปรับเปลี่ยนและเสริมสร้างทัศนคติของเด็กและเยาวชน ให้รู้สึภาคภูมิใจในคุณค่าของการเกษตรในฐานะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ และเศรษฐกิจของประเทศ

3. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการเกษตร และ ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรตามความสนใจ

4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จัก ช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มคณะเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน

3.2.3 สัญลักษณ์ของกลุ่มยุวเกษตรกร

เครื่องหมาย

เครื่องหมายของยุวเกษตรกรไทยนั้น เป็นใบโคลบเวอร์ ซึ่งเป็นใบพืชตระกูลถั่ว มี 4 แฉก ในแต่ละแฉกบรรจุตัวอักษร “ก” ไว้ตรงกลางแต่ละแฉก ดังภาพ

อักษร “ก” ในนี้เป็นคำย่อของคำ 4 คำ คือ

ก ตัวแรก หมายถึง “เกษตร” คือ “การฝึกสมอง”

ก ตัวที่สอง หมายถึง “กมล” คือ “การฝึกใจ”

ก ตัวที่สาม หมายถึง “กร” คือ “การฝึกใช้มือ”

ก ตัวที่สี่ หมายถึง “กาย” คือ “การฝึกพลานามัย” (กรมส่งเสริม

การเกษตร 2550: 11)

3.2.4 การพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

1. บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ามา ที่หมู่บ้านและตำบลที่รับผิดชอบเป็นประจำ สามารถที่จะวิเคราะห์ห้ดีกว่าชุมชนใดหรือหมู่บ้านใด มี เยาวชนเพียงพอที่จะส่งเสริมให้รวมตัวกันเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรได้ แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ควร ตระหนักถึงหลักการจัดตั้งกลุ่ม คือ กลุ่มยุวเกษตรกรควรเกิดจากความต้องการของหมู่บ้าน ควรเกิดจาก การที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกระตุ้นให้ผู้นำเยาวชนหรือผู้นำในหมู่บ้านได้เกิดจิตสำนึกในการ พัฒนาเยาวชน ด้วยวิธีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรขึ้น งานหรือกิจกรรมของกลุ่มควรเริ่มต้นจากอาชีพของ คนในหมู่บ้านหรือเป็นกิจกรรมที่สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองหรือชุมชน

2. *บทบาทของคณะกรรมการบริหารกลุ่มยูวเกษตรกร* คือ การจัดทำแผนปฏิบัติงาน พัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรให้เจริญรุดหน้า โดยสนับสนุนให้สมาชิกเข้าประชุมพร้อมเพียง การออกเยี่ยมสมาชิก ประกาศวันประชุมและผลการประชุม จัดวาระการประชุมที่สมาชิกสนใจ กำหนดวันประชุมไว้อย่างเป็นประจำทุกเดือน กำหนดสถานที่การประชุม ส่งเสริมความสามัคคีระหว่างสมาชิก และแสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครอง ผู้นำหมู่บ้าน อบต. และหน่วยงานอื่นๆ

3. *บทบาทของที่ปรึกษายูวเกษตรกร* ร่วมกับเจ้าหน้าที่และสมาชิกวางโครงการ และดำเนินงานตามโครงการประจำปีของกลุ่ม ให้คำแนะนำสมาชิกยูวเกษตรกรในการทำงาน ทำสมุดจดบันทึก และกิจกรรมต่างๆ ให้คำแนะนำในการดำเนินการประชุม ตลอดจนช่วยเป็นวิทยากรผู้บรรยายในการประชุมบางโอกาส เยี่ยมเขียนผู้ปกครองและสมาชิก เพื่อทำความคุ้นเคย ชี้แจงทำความเข้าใจถึงความสำคัญของงานกลุ่มยูวเกษตรกร วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการทำงานของสมาชิก ติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิก เจ้าหน้าที่ และผู้ปกครอง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อส่งเสริมเยาวชนในชนบทสมัครเข้าเป็นสมาชิก

4. *บทบาทของผู้นำท้องถิ่น* ช่วยสนับสนุนและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ยูวเกษตรกร ช่วยเหลืออุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การดำเนินงาน จัดสิ่งของรางวัลมอบในโอกาสที่กลุ่มยูวเกษตรกรจัดให้มีการแข่งขันหรือการประกวด ให้ยืมที่ดินเพื่อให้สมาชิกได้ร่วมทำกิจกรรม

5. *บทบาทของผู้ปกครอง* ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การทำงานตามโครงการเช่น ให้ยืมที่ดินและเงินทุนเพื่อซื้อวัสดุในการปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆ จัดให้สมาชิกทำงานแยกเป็นสัดส่วนจากผู้ปกครอง เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ด้วยตนเองและเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

3.2.5 ขั้นตอนการพัฒนากลุ่มยูวเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่ชุมชน แล้วนำมาตั้งกลุ่มให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมกิจกรรมรวม ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มย่อย และส่งเสริมอาชีพส่วนบุคคลงานและกิจกรรมของยูวเกษตรกร ได้แก่

1. งานของยูวเกษตรกร กลุ่มยูวเกษตรกรจะต้องทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อให้มีรายได้เข้ากลุ่ม และเป็นการศึกษาอาชีพของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ได้แก่ งานเกี่ยวกับการเกษตร งานเกี่ยวกับเคหกิจ งานเกี่ยวกับเครื่องกลการเกษตร และงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ

2. ลักษณะการปฏิบัติงานของกลุ่มยูวเกษตรกร การปฏิบัติงานประเภทต่างๆ ที่ยูวเกษตรกรสามารถดำเนินการ ได้แก่ งานส่วนบุคคล งานกลุ่มย่อย และงานรวม

3. กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรที่ทุกกลุ่มต้องปฏิบัติ ได้แก่ การจดบันทึกการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรม การประชุมของกลุ่มยูวเกษตรกร การฝึกอบรม

ยุวเกษตรกร การสัมมนากลุ่มยุวเกษตรกร การชุมนุมค่ายยุวเกษตรกร และการประกวดผลงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

3.2.6 กิจกรรมของยุวเกษตรกร กลุ่มงานยุวเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

1. โครงการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างยุวเกษตรกรไทยกับต่างประเทศ

1.1 แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรและผู้นำยุวเกษตรกรไทยกับเกาหลีใต้

1.2 แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรไทยกับวิทยาลัยเกษตรกรรม Koibuchi ประเทศ

ญี่ปุ่น

1.3 ฝึกงานยุวเกษตรกรในสหรัฐอเมริกา

1.4 ประชุมสัมมนา ASPAC IFYE (Asia - Pacific International Farm Youth Exchange) Conference ครั้งที่ 6 และประชุม ASPAC IFYE Board ครั้งที่ 13

1.5 โครงการฝึกงานยุวเกษตรกรไทยในครอบครัวเกษตรกรญี่ปุ่น

1.6 แลกเปลี่ยนศึกษาดูงานระหว่างองค์กรเกษตรกรไทยกับสหภาพเกษตรกร

เวียดนาม

2. โครงการสร้างพัฒนาญวเกษตรกรและผู้นำยุวเกษตรกร

2.1 จัดตั้งและสนับสนุนการฝึกทักษะในการทำกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรประจำตำบล (4 H - Club)

2.2 เสริมสร้างศักยภาพด้านการประกอบการ

2.2.1 พัฒนาศักยภาพด้านไอที

2.2.2 พัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายกลุ่มยุวเกษตรกร

2.4 ส่งเสริมและพัฒนาผู้นำยุวเกษตรกรและที่ปรึกษายุวเกษตรกรระดับประเทศ (ชุมนุมยุวเกษตรกรระดับประเทศ) (ปีพ.ศ. 2549: 38-40)

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานที่คล้ายกับการดำเนินงานยุวเกษตรกรในปัจจุบัน เคยมีปรากฏมาแล้วในประเทศไทยเมื่อประมาณ ปี 2446 โดยเริ่มส่งเสริมให้เยาวชนมีใจรักการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ หลังจากนั้นได้พัฒนาต่อยอดในพื้นที่เขตบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และมีการเผยแพร่หรือขยายผลไปในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย ภายใต้การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการจัดตั้งวัตถุประสงค์และสัญลักษณ์ที่ชัดเจน มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องและกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนด ประเด็นการดำเนินงาน

ของยูวเกษตรกรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิก กิจกรรมในการดำเนินงาน ตลอดจนการใช้สัญลักษณ์ของยูวเกษตรกร

3.3 การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในแนวทางใหม่

การดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและเศรษฐกิจตลอดระยะเวลา 54 ปี ปัจจุบันมีการพัฒนางานยูวเกษตรกรเพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดส่งเสริม การรวมตัวกันเป็นกลุ่มยูวเกษตรกรประจำตำบล ในศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อให้เป็นแกนกลางในระดับตำบล ในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนางานยูวเกษตรกรและเครือข่าย เป็นแกนการสร้างกระบวนการเรียนรู้และฝึกอาชีพสมาชิกยูวเกษตรกร เพื่อเป็นเกษตรกรที่ดีในอนาคต (กรมส่งเสริมการเกษตร 2546 : 1)

3.3.1 วิธีการดำเนินงาน

1.) ขั้นตอนการสำรวจข้อมูลยูวเกษตรกร

คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลทำการสำรวจข้อมูลเยาวชนในตำบล จำนวนกลุ่มยูวเกษตรกรที่มีอยู่เดิม และดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการกลุ่มยูวเกษตรกรประจำตำบล

2.) ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่ม

(1) กรณีที่ในตำบลมีกลุ่มยูวเกษตรกรอยู่เดิม

ให้คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประชาสัมพันธ์ ให้สมาชิกยูวเกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มยูวเกษตรกรประจำตำบล ในศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยขึ้นทะเบียนในตำบลที่กลุ่มยูวเกษตรกรตั้งอยู่ หากในตำบลมีกลุ่มยูวเกษตรกรมากกว่า 1 กลุ่ม ให้คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทำการขึ้นทะเบียนเพียง 1 กลุ่ม และให้กลุ่มยูวเกษตรกรประจำตำบล เปิดรับเยาวชนในตำบลที่สนใจ เป็นสมาชิกเพิ่มเติม

(2) กรณีในตำบลไม่มีกลุ่มยูวเกษตรกรอยู่เดิม

ก. ให้คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรประจำตำบล (4 H - Club) โดยประชาสัมพันธ์และจัดประชุมเยาวชนและผู้ปกครองเพื่อชี้แจงหลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรประจำตำบล ให้เยาวชนได้รับทราบ และเข้าใจประโยชน์ของการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มยูวเกษตรกร

ข. รับสมัครเยาวชนเกษตรกรที่สนใจเป็นสมาชิก และจัดตั้งเป็นกลุ่ม
ยุวเกษตรกรประจำตำบล ขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล

จากวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และรูปแบบของการดำเนินงานของยุวเกษตรกรประจำตำบล
สามารถแสดงให้เห็นดังตารางการส่งเสริมยุวเกษตรกร ดังแผนภูมิ ที่ 2 ดังนี้ (চিতาวดี เหลืองชนะ โภค
2546: 22-24)

การส่งเสริมยูวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2546

วัตถุประสงค์

ยูวเกษตรกรในระบบโรงเรียน

- นักเรียน ป.4 –ป.6 จำนวน 7คนขึ้นไป
- อายุตั้งแต่ 13 ปี
- โรงเรียนขยายโอกาสเบะมัธยมศึกษา

ยูวเกษตรกรนอกระบบโรงเรียน

- ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกร
- อายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป ไม่น้อยกว่า 7 คน
- ดำเนินการในรูปของคลับประจำตำบล

เป้าหมาย

- เรียนรู้ร่วมกันในเรื่องเกษตรกรขบวนการกลุ่ม
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ยูวเกษตรกรประจำตำบล 1,500 กลุ่ม (4H – CLUB)

- ปลุกจิตสำนึกให้ยูวเกษตรกรรักอาชีพการเกษตร
- ฝึกอาชีพและเตรียมเป็นเกษตรกรที่ดีในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการเป้าหมายปฏิบัติจัดตั้งกลุ่ม
ยูวเกษตรกร 1,000 กลุ่ม

การสนับสนุน

- วิชาการด้านการจัดการ
- วิชาการด้านเกษตร แปรรูป ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เอกสารสิ่งพิมพ์

กลุ่มยูวเกษตรกร(พื้นฐาน)

1,000 กลุ่ม

กลุ่มยูวเกษตรกร
(ฝึกอาชีพขั้นพื้นฐาน)

500 กลุ่ม

1,000 บาท : กลุ่ม

เครือข่าย

ให้เป็นเครือข่ายองค์กรยูวเกษตรกรของประเทศไทย

สร้างขบวนการเรียนรู้

1,000 บาท : กลุ่ม

ฝึกเป็นธุรกิจ 152 กลุ่ม

25,000 บาท

คณะกรรมการศูนย์บริการ

และถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตรประจำ
ตำบล

ฝึกอบรมอาชีพในศูนย์

ปฏิบัติการต่างๆของ

กระทรวงเกษตรและ

สหกรณ์

ฝึกเป็นผู้ประกอบการ

12 กลุ่ม

100,000 บาท

ภาพที่ 2.1 แสดงการส่งเสริมยูวเกษตรกร ปี 2546

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร ,2546

4. การดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า

การดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า ประกอบด้วย ข้อมูลกลุ่มยุทธกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า การดำเนินงานและความสำเร็จที่เป็นความภูมิใจ ดังนี้ (กลุ่มยุทธกร : 2555)

4.1 ข้อมูลกลุ่มยุทธกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า

นักเรียนโรงเรียนบ้านบุงคล้ามาจากครอบครัวที่ยากจนและขาดแคลน ส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรและรับจ้าง เมื่อนักเรียนจบการศึกษาโอกาสที่จะประกอบอาชีพจึงมีแนวโน้มไปในทางเกษตรกรรม ดังนั้นโรงเรียนจึงได้จัดทำโครงการกลุ่มยุทธกรในโรงเรียนขึ้น โดยให้การสนับสนุนในด้านวิชาการความรู้ การพัฒนาทักษะความสามารถ การฝึกอาชีพทางการเกษตรแก่กลุ่มยุทธกรเพื่อปูพื้นฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการตั้งแต่เมื่อยังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน สนองและสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจุบันมี สมาชิกทั้งหมด 98 คน

4.1.1 วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งกลุ่มยุทธกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า

- 1.) เพื่อส่งเสริมให้ยุทธกรสามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกันในสังคมและส่งเสริมการบริหารงานแบบประชาธิปไตย
- 2.) เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของยุทธกรให้มีความรู้สึภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม
- 3.) เพื่อฝึกให้ยุทธกรใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ สามารถเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรได้อย่างถูกต้อง

4.2 การดำเนินงาน

กลุ่มยุทธกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า สนับสนุนให้ยุทธกรได้เรียนรู้หลักการทำการเกษตร เลทกิจเกษตรและการทำธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร โดยได้รับการฝึกทักษะในการบริหารงานตั้งแต่เริ่มวางแผนการผลิตจนถึงการจำหน่ายโดยวิธีเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (learning by doing) จนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยกิจกรรมย่อยที่กลุ่มยุทธกรดำเนินการอยู่ในปัจจุบันจะประกอบด้วยกิจกรรม การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษด้วยวิธีธรรมชาติ การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงปลาจุก การเพาะเห็ด การสาธิตทำนาข้าวอินทรีย์ การเลี้ยงกบ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อการผลิตปุ๋ย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ โดยการทำงานของแต่ละกิจกรรมจะมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน มีหัวหน้ากลุ่มย่อยเพื่อเป็นการ

กระจายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ นอกจากกิจกรรมในโรงเรียนแล้ว โครงการกลุ่มยุวเกษตรกร ยังส่งเสริมให้ยุวเกษตรกรนำความรู้ที่ได้จากการร่วมทำกิจกรรมไปสานต่อที่บ้าน

การดำเนินกิจกรรมมีการวางแผนอย่างต่อเนื่อง มีการแบ่งกิจกรรมเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมที่ทำต่อเนื่องจากกิจกรรมเดิม และกิจกรรมต่อยอด โดยยุวเกษตรกรจะมีการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนด มีการกำหนดบทบาทหน้าที่การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างชัดเจน โดยบทบาทหน้าที่ของกลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบึงคล้าที่ยุวเกษตรกรปฏิบัติตาม ยุวเกษตรกรจะคำนึงถึง บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการดำเนินการดังนี้

4.2.1 บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

- 1.) มีการกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม
- 2.) มีการวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่ม เพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน
- 3.) มีการบันทึกข้อมูลการประชุมสภายุวเกษตรกรภายในโรงเรียน การจัดทำรายงานความก้าวหน้าของแต่ละกิจกรรมย่อยแบบสะสม และต่อเนื่องตลอดมาทุกปี
- 4.) มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรทุก 2 ปี หรือเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยุวเกษตรกรวางไว้ เช่น ลาออก เป็นต้น
- 5.) ยุวเกษตรกรจะใช้เวทีการประชุมสภายุวเกษตรกรที่มีการจัดเป็นประจำทุกเดือนในการกำหนดแผนงาน รายงานผลการดำเนินกิจกรรม รายงานสถานะการเงินของกลุ่ม/กลุ่มย่อยและร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม
- 6.) คณะกรรมการสภายุวเกษตรกรทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง
- 7.) มีการกำหนดแผนการดำเนินงานในเดือนถัดไป และมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้

4.2.2 ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน

- 1.) กลุ่มยุวเกษตรกรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 และมีการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ
- 2.) มีการดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจที่มุ่งเน้นให้ยุวเกษตรกรฝึกฝนการประกอบอาชีพ
- 3.) มีการวางแผนการดำเนินงานตามกิจกรรมเดิม และมีการต่อยอดกิจกรรมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

4.) ได้รับการสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ ปัจจัยการผลิตและงบประมาณจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ

5.) มีการจัดทำบัญชีเงินฝากของกลุ่มเกษตรกร และมีการฝึกฝนให้เกษตรกรรู้จัก รักษารอผล โดยเกษตรกรจะมีบัญชีเงินฝากของตนเอง และนำรายได้จากผลกำไรในการทำกิจกรรมมา ฝากไว้

6.) กิจกรรมของกลุ่มมีหลายกิจกรรม ทำให้กลุ่มมีทรัพย์สินค่อนข้างมาก ยกตัวอย่าง เช่น สถานที่ทำการกลุ่มเกษตรกร บ่อกบ บ่อปลา โรงเพาะเห็ดนางฟ้า โรงผลิตปุ๋ยหมัก ฯลฯ

4.2.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.) การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยึดหลักการนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ สูงสุด เช่น การเพาะเห็ด การผลิตปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนดินด้วยผักสวนครัว ซึ่งแต่ละกิจกรรมเป็น การนำวัสดุเหลือใช้จากทั้งในโรงเรียนและท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

2.) มีการทำปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหารที่เหลือจากโรงครัวเพื่อ ทดแทน การใช้สารเคมี ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดต้นทุนแล้วยังปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคอีกด้วย

3.) กิจกรรมทุกกิจกรรมเกษตรกรจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อปลูกฝังการ รู้จักใช้สิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.3 ความสำเร็จที่เป็นความภูมิใจ

จากการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า โดยยึดมั่นตามคำ ขวัญของกลุ่มที่ว่า “ชีวิตพอเพียง ด้วยวิถีพอเพียง” ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน มีการพัฒนารูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากกลุ่มเกษตรกรจะได้รับการเรียนรู้และฝึก ทักษะในวิชาที่เรียนจากครูผู้สอนแล้ว ยังได้ความรู้เพิ่มเติมจากครูพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม วิทยากรพิเศษจาก วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ประชาชนชาวบ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล ในส่วนของงบประมาณ ก็ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีเพชรบูรณ์ จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จากสำนักงานเขต พื้นที่ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ของกลุ่มเกษตรกรทำให้โรงเรียนมีผลงานมากมาย ดังนี้

1. โรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนภาคเหนือ ประเภทศูนย์การเรียนรู้โครงการอาหาร กลางวันแบบยั่งยืน ปี 2552

2. ได้รับคัดเลือกนำเสนอองค์ความรู้กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้คลินิกเทคโนโลยีดีเด่นใน งานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน ระดับชาติ ปี 2552

3. โรงเรียนได้รับการรับรองให้เป็น “สถานศึกษาพอเพียง 2552” ของ
กระทรวงศึกษาธิการ

4. กลุ่มยุวเกษตรกรได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมพิธีรับเสด็จสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยาม
บรมราชกุมารี ซึ่งเสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงานประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
ไทย (อกท.) ระดับชาติ ครั้งที่ 32 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และ
ได้รับการคัดเลือกให้นำการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ย เข้าร่วมจัดนิทรรศการ โครงการอาหารกลางวัน
แบบยั่งยืน ในงานครั้งนี้ด้วย

5. กลุ่มยุวเกษตรกรได้รับคัดเลือกจากจังหวัด ให้เข้าร่วมการประชุมยุวเกษตรกร
ระดับประเทศ ปี 2554 ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ 14 - 18
กันยายน 2554

6. กลุ่มยุวเกษตรกรได้รับคัดเลือกจากจังหวัด ให้เข้าร่วมการประชุมยุวเกษตรกร ระดับ
เขต ณ บ้านพักทัศนاجر อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง วันที่ 19 - 22 มิถุนายน 2555

กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบึงคล้า มีการทำงานเป็นทีมมีการแบ่งกลุ่มกันเพื่อ
รับผิดชอบงาน ตามกลุ่มย่อย ตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยแต่ละกลุ่มจะมีหัวหน้ากลุ่มคอยดูแลต่อ
จากประธานอีกที การทำงานจะมีการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบ ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยแต่ละ
กลุ่มนอกจากจะต้องรับผิดชอบงานของตนเองแล้ว จะต้องสามารถเป็นวิทยากรอธิบายการทำงานให้กับ
เกษตรกรที่มาศึกษาดูงานในสถานศึกษา โดยโรงเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้พันธุ์พืชอำเภอ จึง
เป็นสถานที่ที่ยุวเกษตรกรสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มและจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรสู่
เกษตรกรที่สนใจได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 เพศ

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 36) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 57.0 เป็นเพศชาย และร้อยละ 43.0 เป็นเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 31) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกร ร้อยละ 63.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 36.6 เป็นเพศหญิง

คุณเด็ว วงศ์ภักดิ์ (2536: 35) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มที่ศึกษามีทั้งสองเพศในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0 เป็นเพศชาย และร้อยละ 50.0 เป็นเพศหญิง การที่สมาชิกเท่ากันทั้งสองเพศเกิดจากการสุ่ม

5.2 การศึกษา

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 37) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน ร้อยละ 23.1 และ 21.7 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับ คุณเด็ว วงศ์ภักดิ์ (2536: 36) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.0) มีการศึกษาระดับ ป.6 หรือเทียบเท่า

5.3 อายุ

ปวิต ถมยาวิทย์ (2528: 90-91) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยูวเกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรในกลุ่มที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ จะมีอายุระหว่าง 15 -19 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ คุณเด็ว วงศ์ภักดิ์ (2536: 33) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า อายุของสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 20 อยู่ในช่วง 20-21 ปี รองลงมา ร้อยละ 19.5 คือ 18-19 ปี และ ร้อยละ 17.0 อายุ 16-17 ปี และ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 32) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 27.3 มีอายุระหว่าง 16 –20 ปี

กฐิน ศรีมงคล (2533: 27) ได้ให้ความหมายว่า เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 10 -25 ปี เยาวชนเหล่านี้โดยธรรมชาติและอารมณ์แล้วชอบการรวมกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น วิธีการส่งเสริมการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและได้ผลก็คือ วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม หรือเรียกว่า กลุ่มยูวเกษตรกร

5.4 จำนวนปีที่เป็สมาชิกกลุ่ม

ปวิต ฅมยาวิทย์ (2528: 57) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยุวเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในกลุ่มที่ประสบความสำเร็จจะมีอายุในการเป็นสมาชิก 2 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 70.67 ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 84) ศึกษา เรื่องการยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยุวเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า ระยะการเป็นสมาชิกยุวเกษตรกรเฉลี่ย 2.9 ปี และคุณเด็ว วงศ์ภักดี (2536: 40) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกของยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.5 จะเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นเวลา 1- 2 ปี

วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 34) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.2 มีอายุการเป็นสมาชิกกลุ่ม ระหว่าง 2 – 3 ปี

5.5 เหตุผลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกยุวเกษตรกร

วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 34) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 55.9 ต้องการความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพเกษตร รองลงมา ร้อยละ 15.5 ต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมเกษตรกับเพื่อนสมาชิก ร้อยละ 9.3 ต้องการงบประมาณสนับสนุน ร้อยละ 6.8 ต้องการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง ที่เหลือ ร้อยละ 6.2 ชอบในอาชีพเกษตรและต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้น มีจำนวนเท่ากัน

5.6 การประกอบอาชีพของครอบครัว

วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 33) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่าสมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 36.6 ประกอบอาชีพทำสวน รองลงมา ร้อยละ 32.3 คือทำนา ร้อยละ 16.8 ทำนาควบคู่กับทำไร่และทำสวน ส่วนที่เหลือร้อยละ 14.3 ทำไร่ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 84) ศึกษา เรื่องการยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยุวเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า อาชีพของสมาชิกยุวเกษตรกรส่วนมากคือประกอบอาชีพทางการเกษตรร่วมกับครอบครัว

5.7 ผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ผ่องพรรณ ชัยสาร (2541: 53-54) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการเข้าร่วมโครงการมีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับ กลุ๊น ศรีมงคล (2533: 53-54) ได้กล่าวว่าการที่
 ยูวเกษตรกรมีผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวม อาจรวมรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มหลังจากที่
 แบ่งปันให้สมาชิกแล้ว ซึ่งรายได้นี้จะช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

คุณเด็ว วงศ์ภักดี (2536: 38) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของ
 กลุ่ม ยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.5 จะไม่ได้รับผลตอบแทนจากงานรวม
 ร้อยละ 7.5 ได้รับผลตอบแทนจากงานรวมของกลุ่มร้อยละ 2.5 ได้รับผลตอบแทนจากงานย่อย

5.8 ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิก

ปวิต ถมยาวิทย์ (2528: 90-91) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม
 ยูวเกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้ด้านวิชาการเกษตรและเศรษฐกิจ
 การเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 33) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบ
 อาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้
 ด้านการปลูกพืช ร้อยละ 65.8 รองลงมาเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 24.2 และอื่น ๆ ได้แก่ ประมง แปรรูป เคหกิจ
 เกษตร การตลาด ร้อยละ 10 และศิริจรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 85) ได้ศึกษา เรื่องการยอมรับความรู้
 ทางการเกษตรของสมาชิกยูวเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรได้รับความรู้ทาง
 การเกษตรเรื่องการปลูกผักมากที่สุด

คุณเด็ว วงศ์ภักดี (2536 : 45) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของ
 กลุ่ม ยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 มีความรู้ทางการเกษตร
 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 25.5 มีความรู้ทางการเกษตรอยู่ในระดับสูง

5.9 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

ปวิต ถมยาวิทย์ (2528: 50) ได้ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม
 ยูวเกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 วัตถุประสงค์ของกลุ่มยูวเกษตรกร

5.10 การดำเนินงานกิจกรรมกลุ่ม

ธิดาวดี เหลืองธนะ โภค (2546: 48-52) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ
 สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มร้อยละ
 72.9 มีกิจกรรมการจดบันทึก และร้อยละ 27.1 ไม่มีกิจกรรมการจดบันทึก ร้อยละ 87.7 มีกิจกรรมการเข้า
 ค่าย และร้อยละ 12.3 ไม่มีกิจกรรมการเข้าค่าย ร้อยละ 74.7 มีกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ร้อยละ

46.2 มีการจำหน่ายผลผลิตเข้าสู่โครงการอาหารกลางวัน รองลงมาร้อยละ 33.2 เป็นการจำหน่ายให้พ่อค้า ที่มีทั้งมารับซื้อและไปจำหน่ายถึงที่ และร้อยละ 20.6 เป็นการจำหน่ายให้กับผู้ปกครองและครู

5.11 การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 41) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 53.1 มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานยุวเกษตรกรภายในกลุ่ม 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 29.2 มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานยุวเกษตรกรภายในกลุ่ม 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ และร้อยละ 17.7 มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานยุวเกษตรกรภายในกลุ่ม 5-6 ครั้ง/สัปดาห์

วีระชัย เข็มวงษ์ (2546 : 43) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพ เกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรมีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรในด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก

5.12 การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 38) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการทำงานกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ร้อยละ 65.7 ได้รับความรู้ทางการเกษตร รองลงมาร้อยละ 57 ได้รับความรู้ด้านเทคนิค

5.13 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 42-44) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 69.3 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านกำลังใจ ร้อยละ 58.8 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองใน ด้านอุปกรณ์และร้อยละ 53.8 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านเงินทุน

วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 40) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพ เกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่าสมาชิกยุวเกษตรกรมีความต้องการประกอบ อาชีพเกษตรในด้านการสนับสนุนจากผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่วนตัวและกิจกรรมกลุ่ม

5.14 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 46) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 67.5 ได้พบปะ พูดคุยหรือได้รับคำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องงานยุวเกษตรกรจากครูที่ปรึกษา ที่เหลือร้อยละ 32.5 ไม่เคย

ได้พบปะหรือได้รับคำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องงานยูวเกษตรกรจากครูที่ปรึกษา เนื่องจาก สมาชิกไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและครูที่ปรึกษาไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นซึ่งสอดคล้องกับ ดุจเดี่ยว วงศ์ภักดิ์ (2536: 41) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.0 ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและครูที่ปรึกษา

5.15 การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 47) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 64.6 ได้เข้าร่วมกับโครงการฝึกอาชีพ และร้อยละ 35.4 ไม่ได้เข้าร่วมกับโครงการฝึกอาชีพ

จากทฤษฎี แนวคิด ตลอดจนผลงานวิจัยที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของยูวเกษตรกรนั้น จะมีผลต่อความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มยูวเกษตรกร และการมีส่วนร่วมของยูวเกษตรกรนั้น อาจจะมีผลมาจากปัจจัยหลายประการของตัวยูวเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกศึกษาปัจจัย ดังนี้ คือ เพศ การศึกษา อายุ จำนวนปีที่เป็นสมาชิกกลุ่ม เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร การประกอบอาชีพของครอบครัว บทบาทหน้าที่ในกลุ่มยูวเกษตรกร การได้รับเงินมาโรงเรียน การออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกร ผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร สภาพการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน การได้รับความสนับสนุนจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ โดยศึกษาว่าปัจจัยดังกล่าวเกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมของยูวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการวิจัยนี้คาดว่าจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า เพื่อเป็นการปรับปรุง การวางแผน การดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้ของสมาชิกยูวเกษตรกร และบุคคลอื่นที่สนใจ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดให้กับยูวเกษตรกรรุ่นใหม่ของโรงเรียนบ้านบึงคล้า หรือเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน การทำกิจกรรม ของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนอื่นๆที่สนใจ ที่ต้องการให้การดำเนินงานของยูวเกษตรกรในโรงเรียนประสบผลสำเร็จ หรือต้องการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของตนให้มี

ความต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถถ่ายทอดความรู้ต่างๆ สู่รุ่นน้องได้ และอาจขยายผลไปยังกลุ่ม
ยูวเกษตรกรในโรงเรียนอื่นๆ อีกมากมาย ที่สนใจเข้าร่วมโครงการต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาที่ใช้
รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการศึกษาเฉพาะกรณีตามระเบียบวิธีการวิจัย รายละเอียดมีดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า ในปี
พ.ศ. 2552 -2555 จำนวนทั้งหมด 98 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่เป็นคำถาม
ปลายปิด (Closed – ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open – ended Question) เพื่อสอบถาม
ยุวเกษตรกร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกยุวเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกรในกิจกรรมกลุ่ม
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่ม
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของสมาชิกยุวเกษตรกรในการดำเนิน
กิจกรรมกลุ่ม

2.2 การสร้างและทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสภาพแวดล้อม กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียนและทบทวน
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การสร้างแบบสอบถาม โดยนำผลการศึกษาค้นคว้า มากำหนดประเด็นในการ
สร้างแบบสอบถาม ใต้อิงค์ประกอบของแบบสอบถาม

3. การตรวจสอบความถูกต้อง ของแบบสอบถาม เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา และให้คำแนะนำแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามมี 4 ขั้นตอน ตามแนวทางของ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547 : 313 - 315) ดังนี้

3.1 ขั้นตอนเตรียมการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูล จากประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การกำหนดวัน เวลา และสถานที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ให้ข้อมูล

3.1.2 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการเก็บข้อมูล และการเดินทาง เช่น ปากกา กล้องถ่ายภาพ เวชภัณฑ์ประจำตัว แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.2 ขั้นตอนการสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการเก็บ ข้อมูล ดังนี้

3.2.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล แนะนำตัวว่าเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะมา ทำอะไร ให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักก่อนที่จะทำการสอบถาม เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและ เป็นกันเองกับผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับผู้ตอบ แบบสอบถามอย่างไร และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นจริง และครบถ้วน

3.2.3 เริ่มดำเนินการสอบถาม อธิบายคำถาม ที่มีในแบบสอบถาม โดยใช้ คำอธิบายที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจง่าย พยายามให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบในประเด็น ของแบบสอบถาม

3.2.4 เริ่มดำเนินการทำแบบทดสอบ อธิบายคำถาม ที่มีในแบบสอบถาม โดยใช้ คำอธิบายที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจ

3.3 ขั้นสิ้นสุดของการสอบถาม มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.3.1 การทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ข้อมูลที่ได้รับจาก ประชากร มาทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

3.3.2 **กล่าวขอบคุณ** กล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูล และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

2. **แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ** เก็บข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสารวิทยุเกษตรกรรมของทางโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลของสมาชิกวิทยุเกษตรกรรม เก็บได้ทั้งหมด 98 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 **อธิบายลักษณะของข้อมูล** ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

4.2 **การดำเนินงานของสมาชิกวิทยุเกษตรกรรมในกิจกรรมกลุ่ม** โดยการใช้แบบสอบถาม ความคิดเห็นของวิทยุเกษตรกรรมเกี่ยวกับการดำเนินงาน ใช้หลักเกณฑ์ในการวัดคืออันดับมาตร แบ่ง ออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มใน ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4.3 **การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม** โดยกำหนดช่วงการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ โดยมีการให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
คะแนน 2	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
คะแนน 3	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
คะแนน 5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด

ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้น

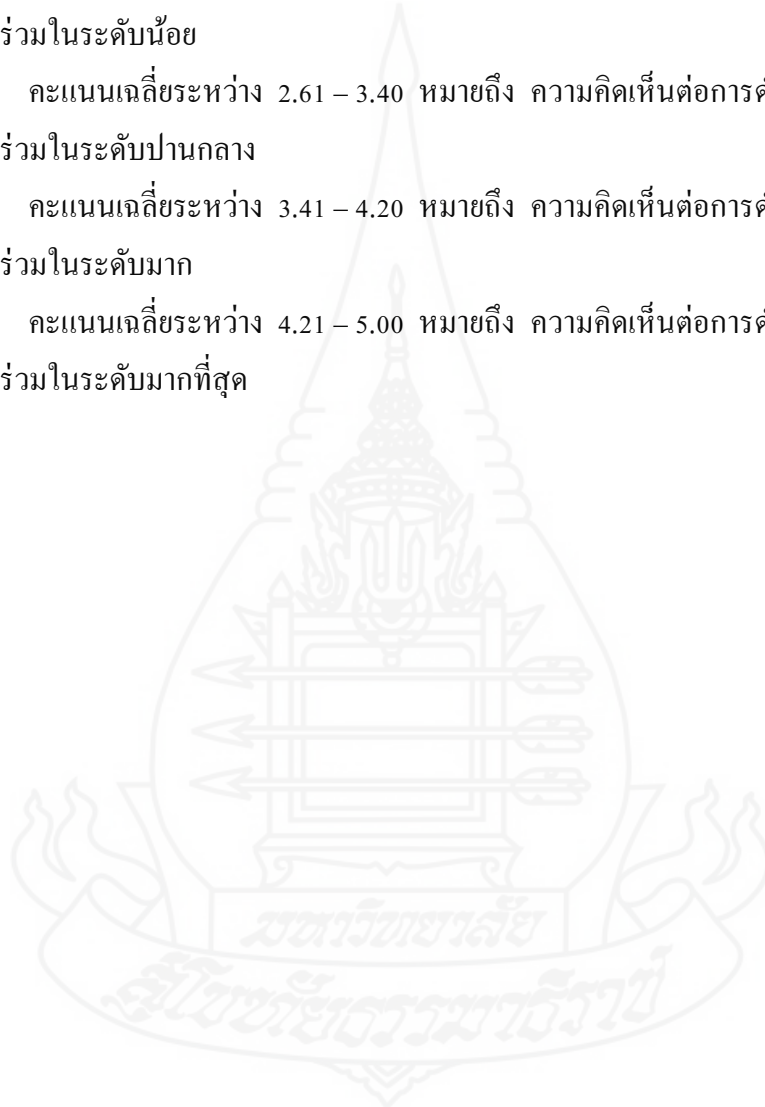
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม , การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม , การมีส่วนร่วมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม , การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม , การมีส่วนร่วมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม , การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน ทัศนศึกษากลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สอบถามสมาชิกกลุ่มเยาวชนสตรีกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 98 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกเยาวชนสตรีกร

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของสมาชิกเยาวชนสตรีกรในกิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกเยาวชนสตรีกรในกิจกรรมของกลุ่ม

ตอนที่ 4 ปัญหาข้อเสนอแนะของสมาชิกเยาวชนสตรีกรในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกเยาวชนสตรีกร

1.1 ปัจจัยด้านบุคคลของสมาชิกเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกเยาวชนสตรีกรในโรงเรียน จำนวน 98 คน เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลของสมาชิกเยาวชนสตรีกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวน ปีที่เป็นสมาชิก เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนสตรีกร บทบาทหน้าที่ของสมาชิก การประกอบอาชีพของครอบครัว ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยด้านบุคคลของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน ตำบลบึงค้ำ อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์

N = 98

ปัจจัยด้านบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	50	51.0
หญิง	48	49.0
2. อายุ (ปี)		
13 - 14	18	18.4
15 - 16	45	45.9
17 - 18	33	33.7
19 - 20	2	2.0
ค่าสูงสุด = 19	ค่าต่ำสุด = 13	
$\mu = 15.81$	$\sigma = 0.75$	
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2	2.0
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	3.1
มัธยมศึกษาปีที่ 3	20	20.4
มัธยมศึกษาปีที่ 4	23	23.5
มัธยมศึกษาปีที่ 5	25	25.5
มัธยมศึกษาปีที่ 6	25	25.5
4. จำนวนปีที่ เป็นสมาชิกกลุ่ม		
1 ปี	47	48.0
2 ปี	28	28.6
3 ปี	23	23.5
ค่าสูงสุด = 3	ค่าต่ำสุด = 1	
$\mu = 1.75$	$\sigma = 0.81$	

ตารางที่ 4.1(ต่อ)

N = 98

ปัจจัยด้านบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชน		
ต้องการความรู้	82	83.7
ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	62	63.3
เพื่อนชักชวน	26	26.5
อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน	39	39.8
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมชักชวน	3	3.1
ผู้ปกครองแนะนำ	7	7.1
6. บทบาทหน้าที่ของสมาชิก(*)		
ประธาน	1	1.0
รองประธาน	1	1.0
เลขานุการ	1	1.0
คณะกรรมการกลุ่ม	6	6.1
สมาชิก	91	92.9
7. การประกอบอาชีพของครอบครัว		
เกษตรกรกรรม	50	51.0
ค้าขาย	10	10.2
รับจ้าง	36	36.7
ข้าราชการ	2	2.0

(* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตาราง 4.1 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกเยาวชนในโรงเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนปีที่ เป็นสมาชิก เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชน บทบาทหน้าที่ของสมาชิก และการประกอบอาชีพของครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า

1.1.1 เพศ จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกเยาวชนในโรงเรียนมีสัดส่วนเกือบเท่ากัน โดยร้อยละ 51.0 เป็นเพศชาย และ ร้อยละ 49.0 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ พบว่าสมาชิกเยาวชนในโรงเรียนเกือบครึ่ง (ร้อยละ 45.9) มีอายุระหว่าง 15- 16 ปี รองลงมา ร้อยละ 33.7 สมาชิกเยาวชน มีอายุระหว่าง 17-18 ปี ร้อยละ 18.4

สมาชิกยูวเกษตรกร มีอายุ 13-14 ปี และสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนน้อยเพียง (ร้อยละ 2.0) มีอายุมากกว่า 19 ปี ตามลำดับ จึงพบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีอายุสูงสุด 19 ปี และต่ำสุด 13 ปี อายุเฉลี่ย 15.81 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสมาชิก (ร้อยละ 25.5) เท่ากัน กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 รองลงมาร้อยละ 23.5 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ร้อยละ 20.4 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ร้อยละ 3.1 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 2.0) กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1

1.1.4 จำนวนปีที่เป็สมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนเกือบครึ่ง (ร้อยละ 48.0) เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 1 ปี สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 28.6 เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 2 ปี และร้อยละ 23.5 เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 3 ปี

1.1.5 เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.7) สมัครเป็นสมาชิกเพราะต้องการความรู้ รองลงมาร้อยละ 63.3 ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร้อยละ 39.8 อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน ร้อยละ 26.3 เพื่อนชักชวน ร้อยละ 7.1 ผู้ปกครองแนะนำ และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 3.1) ที่สมัครเป็นสมาชิกเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมชักชวน

1.1.6 บทบาทหน้าที่ของสมาชิก พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.9) มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม รองลงมาร้อยละ 6.1 มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการกลุ่มตามลำดับ ทั้งนี้มีสมาชิกกลุ่มเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 1.0) เท่ากัน ที่มีตำแหน่งเป็นประธาน รองประธาน และเลขานุการ

1.1.7 การประกอบอาชีพของครอบครัว พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.0) ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาร้อยละ 36.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง ถัดมาร้อยละ 10.2 ประกอบอาชีพค้าขาย และสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนส่วนน้อยเพียง (ร้อยละ 2.0) ครอบครัวประกอบอาชีพรับราชการ

1.2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของสมาชิกยูวเกษตรกร

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกยูวเกษตรกร ประกอบด้วย การได้รับเงินมาโรงเรียน การออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกร ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 และการได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

N=98		
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การได้รับเงินมาโรงเรียน		
≤ 35 บาท	61	62.2
36- 70 บาท	35	35.7
มากกว่า 70	2	2.0
ค่าสูงสุด = 100 ค่าต่ำสุด = 10		
$\mu = 32.95$ $\sigma = 0.532$		
2. การออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกร		
ไม่มีการออม	94	95.9
มีการออม	4	4.1

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนซึ่งได้แก่ การได้รับเงินมาโรงเรียน การออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกร ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1.2.1 การได้รับเงินมาโรงเรียน พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนกว่าครึ่ง (ร้อยละ 62.2) ได้รับเงินมาโรงเรียน น้อยกว่าวันละ 35 บาท ร้อยละ 35.7 สมาชิกยูวเกษตรกรได้รับเงินมาโรงเรียนวันละประมาณ 36 - 70 บาท นอกจากนี้มีสมาชิกยูวเกษตรกร (ร้อยละ 2.0) ที่ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละมากกว่า 70 บาท

1.2.2 การออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกร พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.9) ไม่มีการออมเงินกับทางโรงเรียน และมีเพียงร้อยละ 4.1 ที่มีการออมเงินกับทางโรงเรียน

1.2.3 การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ตารางที่ 4.3 การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

N=98		
การได้รับผลตอบแทน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. ผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน		
ได้รับ	98	100.0
ไม่ได้รับ	0	0.0
2. ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน		
ได้รับ	76	77.5
ไม่ได้รับ	22	22.4

จากตารางที่ 4.3 แสดงการได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก พบว่าสมาชิกทั้งหมดได้รับผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินจากการทำงานกลุ่ม และสมาชิกผู้เกษตรกรรมสามในสี่ (ร้อยละ 76.0) ได้รับผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินจากการทำงานกลุ่ม มีเพียงร้อยละ 26.0 ที่ไม่ได้รับผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินจากการทำงานกลุ่ม

1.2.4 ระดับความพึงพอใจของสมาชิกต่อการได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม

ตารางที่ 4.4 ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม

N=98							
ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย (O)	ความหมาย
	ไม่ได้ รับ	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)		
1. ผลตอบแทนจากการ ทำงานกลุ่ม						3.14 (0.60)	ปาน กลาง
1.1 ผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน							
1) การได้รับอาหารกลางวัน ภายในโรงเรียน	2 (2.0)	7 (7.1)	28 (28.6)	50 (51.0)	11 (11.2)	3.62 (0.85)	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย (\bar{O})	ความ หมาย
	ไม่ได้ รับ	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มาก ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
2) การได้รับความรู้ เกี่ยวกับการเกษตร		0	4 (4.1)	33 (33.7)	49 (50.0)	12 (12.2)	3.70 (0.73)	มาก
3) การได้รับความรู้ เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม		0	5 (5.1)	43 (43.9)	44 (44.9)	6 (6.1)	3.52 (0.69)	มาก
4) การได้รับความรู้ เกี่ยวกับเครื่องมือทาง การเกษตร		1 (0.9)	19 (19.4)	29 (29.6)	42 (42.9)	7 (7.1)	3.35 (0.91)	ปาน กลาง
5) การได้รับความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ		1 (0.9)	6 (6.1)	32 (32.7)	46 (46.9)	13 (13.3)	3.65 (0.82)	มาก
6) การได้รับความรู้ ด้านเลหกิจเกษตร (การ แปรรูปผลผลิต)		3 (3.1)	21 (21.4)	50 (51.0)	19 (19.4)	5 (5.1)	3.02 (0.86)	ปาน กลาง
7) การได้รับ ความสัมพันธที่ดีจาก เพื่อนสมาชิก		0	4 (4.1)	41 (41.8)	4 (40.8)	13 (13.3)	3.63 (0.76)	มาก
8) การได้รับการยก ย่องจากชุมชน / หมู่บ้าน		1 (0.9)	18 (18.4)	51 (52.0)	25 (25.5)	3 (3.1)	3.11 (0.77)	ปาน กลาง
1.2 ผลตอบแทนที่ เป็นตัวเงิน								
1) สมาชิกได้รับเงิน ออมจากการทำงานกลุ่ม	18 (18.4)	3 (3.1)	23 (23.5)	39 (39.8)	11 (11.2)	4 (4.1)	2.34 (1.37)	น้อย
2) กลุ่มมีรายได้จาก การทำกิจกรรมต่างๆ	1 (1.0)	8 (8.2)	20 (20.4)	43 (43.9)	23 (23.5)	3 (3.1)	2.89 (0.98)	ปาน กลาง
3) กลุ่มได้รับเงิน สนับสนุนเพื่อการ ดำเนินงานของกลุ่ม	3 (3.1)	1 (1.0)	12 (12.2)	50 (51)	28 (28.6)	4 (4.1)	3.13 (0.93)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.4 แสดงระดับความพึงพอใจของสมาชิก เกี่ยวกับผลตอบแทนจากการทำงาน กลุ่ม จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวม สมาชิกมีความพึงพอใจกับผลตอบแทนจากการทำงานในระดับปานกลาง ($\mu = 3.14$, $\sigma = 0.60$) และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจในผลตอบแทนจากการทำงาน กลุ่มรายประเด็น โดยเรียงตามลำดับความพึงพอใจจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า

- ผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน ในภาพรวมสมาชิกยูวเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากใน 6 ประเด็น เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความพึงใจต่อการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.73$) รองลงมา คือ ความพึงใจต่อการได้รับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.82$) ความพึงใจต่อการได้รับความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนสมาชิก ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.76$) ความพึงใจต่อการได้รับอาหารกลางวันภายในโรงเรียน ($\mu = 3.62$, $\sigma = 0.85$) ความพึงใจต่อการได้รับความรู้จากการทำงานกลุ่ม ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.69$) และสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลางใน 3 ประเด็น เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความพึงใจต่อความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางการเกษตร ($\mu = 3.35$, $\sigma = 0.91$) ความพึงใจต่อการได้รับการยกย่องจากชุมชน ($\mu = 3.11$, $\sigma = 0.77$) และความพึงใจต่อการได้รับความรู้ทางเทคนิคเกษตร (การแปรรูปการผลิต) ($\mu = 3.02$, $\sigma = 0.86$)

- ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน ในภาพรวมสมาชิกยูวเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 2 ประเด็นตามลำดับ ดังนี้ ความพึงพอใจในการที่กลุ่มได้รับเงินสนับสนุนเพื่อการดำเนินงานกลุ่ม ($\mu = 3.13$, $\sigma = 0.93$) รองลงมา คือความพึงใจต่อกลุ่มมีรายได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ($\mu = 2.89$, $\sigma = 0.98$) และมีความพึงพอใจในระดับน้อย 1 ประเด็น ความพึงใจต่อการได้รับเงินออมจากการทำงานกลุ่ม ($\mu = 2.34$, $\sigma = 1.37$)

1.3 ปัจจัยด้านสังคม

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมของสมาชิกยูวเกษตรกร ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน การได้รับการสนับสนุนจากทางครูที่ปรึกษา การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และ การเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม รายละเอียดดังตาราง ต่อไปนี้

1.3.1 การติดต่อสื่อสาร

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานยุทธศาสตร์ภายในกลุ่ม

N=98

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
2. การติดต่อสื่อสารกับเพื่อนสมาชิก(ครั้ง)		
ไม่มีการติดต่อสื่อสาร	16	16.3
มีการติดต่อสื่อสาร (ครั้ง)	82	83.7
1 - 2	39	39.8
3 - 4	31	31.6
5 - 6	9	9.2
7 - 8	3	3.1
ค่าสูงสุด = 8 ค่าต่ำสุด = 1		
$\mu = 1.70$ $\sigma = 0.80$		
3. การติดต่อสื่อสารกับประธานและคณะกรรมการ		
ไม่มีการติดต่อสื่อสาร	18	18.4
มีการติดต่อสื่อสาร (ครั้ง)	80	81.6
1-2	63	64.3
3-4	17	17.3
ค่าสูงสุด = 4 ค่าต่ำสุด = 1		
$\mu = 1.21$ $\sigma = 0.41$		
4. การติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ที่ปรึกษา		
ไม่มีการติดต่อสื่อสาร	16	16.3
มีการติดต่อสื่อสาร (ครั้ง)	82	83.7
1-2	60	61.2
3-4	20	20.4
5-6	2	2.0
ค่าสูงสุด = 5 ค่าต่ำสุด = 1		
$\mu = 1.29$ $\sigma = 0.50$		

ตารางที่ 4.5(ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
5. การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม		
ไม่มีการติดต่อสื่อสาร	45	45.9
มีการติดต่อสื่อสาร (ครั้ง)	53	54.1
1-2	50	51.0
3-4	3	3.1
ค่าสูงสุด = 3 ค่าต่ำสุด = 3		
$\mu = 1.05$ $\sigma = 0.23$		

จากตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานบูรณาการภายในกลุ่มจากการศึกษา พบว่า การติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานบูรณาการภายในกลุ่มของสมาชิกส่วนใหญ่จะมีการติดต่อกับเพื่อนสมาชิกมากที่สุด ถึง 8 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมา เป็นการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ที่ปรึกษา 5 ครั้ง / สัปดาห์ ถัดมา เป็นการติดต่อสื่อสารกับประธานและคณะกรรมการ 4 ครั้ง / สัปดาห์ และสุดท้ายการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม 3 ครั้ง / สัปดาห์

1.3.2 การสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

ตารางที่ 4.6 ระดับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่มบูรณาการ

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่ม						3.71 (0.77)	มาก
1) การสนับสนุนด้านการเงิน							
(1.1)โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มบูรณาการ	1	3	32	50	12	3.70 (0.76)	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N=98

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
2) การสนับสนุนด้านความรู้							
(2.1) สนับสนุนการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มทักษะประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านเกษตรกรรม	0	5 (5.1)	23 (23.5)	56 (57.1)	14 (14.3)	3.80 (0.74)	มาก
(2.2) การสนับสนุนเจ้าหน้าที่วิทยากรจากหน่วยงานอื่นในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	1 (1.0)	6 (6.1)	38 (38.8)	40 (40.8)	13 (13.3)	3.59 (0.83)	มาก
(2.3) การสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรโรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	0	3 (3.1)	27 (27.6)	48 (49.0)	20 (20.4)	3.86 (0.76)	มาก
(2.4) การสนับสนุนแหล่งข้อมูลข่าวสารวิชาการเพื่อ เพิ่มพูนความรู้ของสมาชิกกลุ่ม	0	4 (4.1)	4 (4.1)	48 (49.0)	15 (15.3)	3.75 (0.76)	มาก
3) การสนับสนุนด้านอื่นๆ							
(3.1) การจัดสรรพื้นที่ เพื่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกร	1 (1.0)	6 (6.1)	34 (34.7)	46 (46.9)	11 (11.2)	3.61 (0.80)	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงระดับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ทางโรงเรียนให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในระดับมาก ($\mu = 3.71, \sigma=0.77$) และเมื่อพิจารณา ระดับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่ม เกษตรกรในโรงเรียน ในแต่ละประเด็น โดยเรียงตามลำดับการสนับสนุนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดพบว่า สมาชิกเห็นว่ากลุ่มได้รับการสนับสนุนในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ($\mu = 3.86, \sigma=0.76$) สนับสนุนการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ เกี่ยวกับงานด้านเกษตรกรรม ($\mu = 3.80, \sigma=0.74$) การสนับสนุนแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของสมาชิกกลุ่ม ($\mu = 3.75,$

$\sigma=0.76$) การสนับสนุนด้านการเงิน ($\mu = 3.70, \sigma=0.76$) การสนับสนุนด้านอื่นๆ ($\mu = 3.61, \sigma=0.80$) และประเด็นสุดท้ายการสนับสนุนเจ้าหน้าที่วิทยากรจากหน่วยงานอื่นในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่สมาชิกกลุ่มยุทธจักร ($\mu = 3.59, \sigma=0.83$)

1.3.3 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา

ตารางที่ 4.7 ระดับการได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธจักร

N=98

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่ม						3.70 (0.82)	มาก
1) ครูที่ปรึกษาและกลุ่มมีการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน	2 (2.0)	3 (3.1)	31 (31.6)	54 (55.1)	8 (8.2)	3.64 (0.76)	มาก
2) ครูที่ปรึกษามีการเข้าเยี่ยมเยียนการทำงานของกลุ่ม	0	5 (5.1)	26 (26.5)	53 (54.1)	14 (14.3)	3.77 (0.75)	มาก
3) ครูที่ปรึกษามีการถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม	0	7 (7.1)	19 (19.4)	53 (54.1)	19 (19.4)	3.85 (0.81)	มาก
4) ครูที่ปรึกษามาเข้าร่วมประชุมประจำเดือน	0	9 (9.2)	33 (33.7)	45 (45.9)	11 (11.2)	3.59 (0.81)	มาก
5) ครูที่ปรึกษาให้ความสนใจพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	5 (5.1)	9 (9.2)	27 (27.6)	40 (40.8)	17 (17.3)	3.56 (1.04)	มาก
6) ครูที่ปรึกษามีความกระตือรือร้นในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มยุทธจักร	0	3 (3.1)	29 (29.6)	49 (50)	17 (17.3)	3.81 (0.75)	มาก
7) ครูที่ปรึกษามีการติดตามงานการให้คำแนะนำ ในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2 (2.0)	4 (4.1)	29 (29.6)	47 (48)	16 (16.3)	3.72 (0.85)	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงระดับการได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่ม จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวม สมาชิกยูวเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของครูที่ปรึกษาต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร ในระดับมาก ($\mu = 370, \sigma = 0.82$) และเมื่อพิจารณาการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในแต่ละประเด็น ตามลำดับการสนับสนุน พบว่า ครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุนในระดับมาก ทั้ง 7 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ครูที่ปรึกษามีการถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม ($\mu = 3.85, \sigma = 0.81$) ครูที่ปรึกษามีความกระตือรือร้นในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มยูวเกษตรกร ($\mu = 3.81, \sigma = 0.75$) ครูที่ปรึกษามีการเข้าเยี่ยมชมการทำงานของกลุ่ม ($\mu = 3.77, \sigma = 0.75$) ครูที่ปรึกษามีการติดตามงาน การให้คำแนะนำในการนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\mu = 3.72, \sigma = 0.85$) ครูที่ปรึกษาและกลุ่มมีการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน ($\mu = 3.64, \sigma = 0.76$) ครูที่ปรึกษามาเข้าร่วมประชุมประจำเดือน ($\mu = 3.59, \sigma = 0.810$) และครูที่ปรึกษาให้ความสนใจพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ($\mu = 3.56, \sigma = 1.04$)

1.3.4 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.8 แสดงระดับการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของกลุ่ม						3.30 (0.80)	ปานกลาง
1) ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมของกลุ่ม	5 (5.1)	9 (9.2)	45 (45.9)	38 (38.8)	1 (1.0)	3.21 (0.82)	ปานกลาง
2) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนพื้นที่ ทุน วัสดุอุปกรณ์ ในการนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติที่บ้าน	1 (1.0)	18 (18.4)	43 (43.9)	34 (34.7)	2 (2.0)	3.18 (0.79)	ปานกลาง
3) ผู้ปกครองสนับสนุนให้ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง	1 (1.0)	9 (9.2)	48 (49)	33 (33.7)	7 (7.1)	3.36 (0.79)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4) ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร	1 (1.0)	8 (8.2)	40 (40.8)	40 (40.8)	9 (9.2)	3.48 (0.81)	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของกลุ่ม จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$, $\sigma=0.80$) และเมื่อพิจารณาการสนับสนุนจากผู้ปกครองในแต่ละประเด็น พบว่า ผู้ปกครองให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับมาก 1 ประเด็น คือ โดยผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มสูงสุด ($\mu = 3.48$, $\sigma=0.81$) และสมาชิกยูวเกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในระดับปานกลางใน 3 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ การสนับสนุนให้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง ($\mu = 3.36$, $\sigma=0.79$) การสนับสนุนการให้คำแนะนำในการทำกิจกรรม ($\mu = 3.21$, $\sigma=0.82$) และผู้ปกครองให้การสนับสนุนพื้นที่ ทุน วัสดุอุปกรณ์ ในการนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติที่บ้าน ($\mu = 3.18$, $\sigma=0.79$)

1.3.5 การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพของทางโรงเรียน

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพของทางโรงเรียน

ประเด็น	N= 98	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ		
เข้าร่วม	74	75.5
ไม่เข้าร่วม	24	24.5

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N= 98		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประโยชน์ของโครงการ		
มี	95	96.9
ไม่มี	3	3.1

จากตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพของทางโรงเรียน จากการศึกษา พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.5) เข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ ร้อยละ 24.5 ไม่เข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพ โดยสมาชิกยูวเกษตรกร ร้อยละ 96.9 เห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 3.1) เห็นว่าโครงการนี้ไม่มีประโยชน์

1.4 ปัจจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับปัจจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร ประกอบด้วย ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร รายละเอียดดังตาราง ต่อไปนี้

1.4.1 ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกหลังจากร่วมทำกิจกรรม

ตารางที่ 4.10 แสดงระดับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่มหลังจากร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม

N=98

ประเด็น	ระดับความรู้					ค่าเฉลี่ย (\bar{C})	ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
1.ความรู้ทางด้าน การเกษตร						3.05 (0.87)	ปานกลาง
1) การปลูกผัก	1 (1.0)	5 (5.1)	50 (51.0)	35 (35.7)	7 (7.1)	3.42 (0.76)	มาก
2) การเลี้ยงสัตว์	1 (1.0)	11 (11.2)	57 (58.2)	19 (19.4)	10 (10.2)	3.26 (0.83)	ปานกลาง
3) การประมง	8 (8.2)	36 (36.7)	38 (38.8)	12 (12.2)	4 (4.1)	2.67 (0.93)	ปานกลาง
4) การเพาะเห็ด	4 (4.1)	24 (24.5)	43 (43.9)	18 (18.4)	9 (9.2)	3.04 (0.98)	ปานกลาง
5) การทำปุ๋ยหมัก	3 (3.1)	25 (25.5)	39 (39.8)	25 (25.5)	5 (5.1)	3.07 (0.96)	ปานกลาง
6) การผลิตสาร ชีวภัณฑ์	5 (5.1)	26 (26.5)	45 (45.9)	17 (17.3)	5 (5.1)	2.90 (0.92)	ปานกลาง
7) การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	2 (2.0)	4 (4.1)	40 (40.8)	40 (40.8)	12 (12.2)	3.57 (0.83)	มาก
8) การปรับปรุงบำรุงดิน	3 (3.1)	14 (14.3)	57 (58.2)	19 (19.4)	5 (5.1)	3.09 (0.81)	ปานกลาง
9) โรคพืช	5 (5.1)	29 (29.6)	44 (44.9)	16 (16.3)	4 (4.1)	2.84 (0.90)	ปานกลาง
10) แมลงศัตรูพืช	2 (2.0)	28 (28.6)	44 (44.9)	17 (17.3)	7 (7.1)	2.98 (0.91)	ปานกลาง
11) การใช้สารเคมีที่ ถูกต้อง	7 (7.1)	20 (20.4)	52 (53.1)	13 (13.3)	6 (6.1)	2.90 (0.93)	ปานกลาง
12) ปุ๋ยเคมี	3 (3.1)	22 (22.4)	54 (55.1)	15 (15.3)	4 (4.1)	2.94 (0.81)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 แสดงระดับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่มหลังจากร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.05$, $\sigma = 0.87$) และเมื่อพิจารณาระดับความรู้แต่ละด้าน พบว่า สมาชิกมีความรู้ทางการเกษตรในระดับมากใน 2 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.83$) ความรู้เรื่องการปลูกผัก ($\mu = 3.42$, $\sigma = 0.76$) สมาชิกมีความรู้ทางการเกษตรระดับปานกลางใน 10 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์ ($\mu = 3.26$, $\sigma = 0.83$) ความรู้เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน ($\mu = 3.09$, $\sigma = 0.81$) ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมัก ($\mu = 3.07$, $\sigma = 0.96$) ความรู้เรื่องการเพาะเห็ด ($\mu = 3.04$, $\sigma = 0.98$) ความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืช ($\mu = 2.98$, $\sigma = 0.91$) ความรู้เรื่องปุ๋ยเคมี ($\mu = 2.94$, $\sigma = 0.81$) ความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยเคมีที่ถูกต้อง ($\mu = 2.90$, $\sigma = 0.93$) ความรู้เรื่องการใช้สารชีวภัณฑ์ ($\mu = 2.90$, $\sigma = 0.92$) ความรู้เรื่องโรคพืช ($\mu = 2.84$, $\sigma = 0.90$) และสุดท้ายเรื่องการประมง ($\mu = 2.67$, $\sigma = 0.93$)

1.4.2 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

ตารางที่ 4.11 แสดงระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร
ในโรงเรียน

ประเด็น	ระดับความเข้าใจ					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงาน						3.64 (0.73)	มาก
1) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านสามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย โดยใช้ข้อบังคับและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นแนวทางในการดำเนินงาน	1 (1.0)	2 (2.0)	50 (51.0)	39 (39.8)	6 (6.1)	3.47 (0.69)	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N=98

ประเด็น	ระดับความเข้าใจ					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
2) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ ยูวเกษตรกรรู้จักการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมการบริหารงานแบบประชาธิปไตย	0	4 (4.1)	39 (39.8)	48 (49.0)	7 (7.1)	3.59 (0.68)	มาก
3) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการเสริมสร้างทัศนคติของเด็กและเยาวชนให้รู้สึก ภาคภูมิใจในคุณค่าของการเกษตรในฐานะที่มี ความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ และเศรษฐกิจของประเทศ	0	5 (5.1)	35 (35.7)	43 (43.9)	15 (15.3)	3.69 (0.79)	มาก
4) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการเกษตร และฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรตามความสนใจ	2 (2.0)	3 (3.1)	44 (44.9)	46 (46.9)	3 (3.1)	3.45 (0.70)	มาก
5) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์รู้จักช่วยเหลือตนเองช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มคณะเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน	0	5 (5.1)	30 (30.6)	51 (52.0)	12 (12.2)	3.71 (0.74)	มาก
6) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยูวเกษตรกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพที่มีเกียรติ	0	5 (5.1)	20 (20.4)	46 (46.9)	27 (27.6)	3.96 (0.83)	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มจากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานในระดับมาก ($\mu = 64$, $\sigma = 0.73$) และเมื่อพิจารณาระดับความเข้าใจแต่ละด้าน พบว่า พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรมีระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อ

กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนทุกประเด็นในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานในประเด็น การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยูวเกษตรกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพที่มีเกียรติมากที่สุด ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.83$) รองลงมา คือ การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มคณะเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.74$) ถัดมา คือการร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการเสริมสร้างทัศนคติของเด็กและเยาวชนให้รู้สึกภาคภูมิใจในคุณค่าของการเกษตรในฐานะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ และเศรษฐกิจของประเทศ ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.79$) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยูวเกษตรกรรู้จักการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมการบริหารงานแบบประชาธิปไตย ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.68$) และสุดท้ายประเด็น การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านสามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยโดยใช้ข้อบังคับและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ($\mu = 3.47$, $\sigma = 0.69$)

1.4.3 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

ตารางที่ 4.12 ระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

N=98

ประเด็น	ระดับความเข้าใจ					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร						3.43 (0.74)	ปานกลาง
1) ยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม	1 (1.0)	4 (4.1)	50 (51)	41 (41.8)	2 (2.0)	3.39 (0.65)	ปานกลาง
2) ยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน	0	6 (6.1)	52 (53.1)	35 (35.7)	5 (5.1)	3.39 (0.68)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

N=98

ประเด็น	ระดับความเข้าใจ					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
3) ผู้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลการประชุมสภาผู้เกษตรกรภายในโรงเรียน การจัดทำรายงานความก้าวหน้าของแต่ละกิจกรรมย่อยแบบสะสม และต่อเนื่อง	1 (1.0)	8 (8.2)	36 (36.7)	47 (48.0)	6 (6.1)	3.50 (0.77)	มาก
4) ผู้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง คณะกรรมการสภาผู้เกษตรกรทุก 2 ปี หรือเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มผู้ เกษตรกรวางไว้ เช่น ลาออก เป็นต้น	1 (1.0)	11 (11.2)	42 (42.9)	36 (36.7)	8 (8.2)	3.39 (0.83)	ปานกลาง
5) ผู้เกษตรกรจะต้องมีส่วนร่วมในการใช้เวทีการประชุมสภาผู้เกษตรกรที่มีการจัดเป็นประจำทุกเดือนในการกำหนด แผนงาน และ ร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม	0	11 (11.2)	41 (41.8)	37 (37.8)	9 (9.2)	3.44 (0.81)	มาก
6) ผู้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนด แผนการดำเนินงานในเดือนถัดไป และ มอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้	2 (2.0)	9 (9.2)	48 (49)	36 (36.7)	3 (3.1)	3.29 (0.76)	ปานกลาง
7) คณะกรรมการสภาผู้เกษตรกรทุกคน มีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และมีการทำงานร่วมกัน ระหว่าง คณะกรรมการทุกตำแหน่ง	0	2 (2.0)	44 (44.9)	3 (38.8)	14 (14.3)	3.65 (0.74)	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่ม ยูวเกษตรกรในระดับปานกลาง ($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.74$) และเมื่อพิจารณาระดับความเข้าใจแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากระดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าสมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในระดับมากใน 3 ประเด็น ตามลำดับ คือ ความเข้าใจในประเด็น คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.74$) ยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลการประชุมสภายูวเกษตรกรภายในโรงเรียน การจัดทำรายงานความก้าวหน้าของแต่ละกิจกรรมย่อยแบบสะสม และต่อเนื่อง ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.77$) ยูวเกษตรกรจะต้องมีส่วนร่วมในการใช้เวทีการประชุมสภายูวเกษตรกรที่มีการจัดเป็นประจำทุกเดือน ในการกำหนดแผนงาน รายงานผลการดำเนินงาน รายงานสถานะการเงินของกลุ่มและร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.81$) และสมาชิกมีความเข้าใจในระดับปานกลางใน 4 ประเด็น เรียงตามลำดับ ดังนี้ ยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม ($\mu = 3.39$, $\sigma = 0.65$) ยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน ($\mu = 3.39$, $\sigma = 0.68$) และ ยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุก 2 ปี หรือเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยูวเกษตรกรวางไว้ เช่น ลาออก ($\mu = 3.39$, $\sigma = 0.83$) และสุดท้ายประเด็น เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงานในเดือนถัดไป และมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ ($\mu = 3.29$, $\sigma = 0.76$)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในกิจกรรมกลุ่ม

การดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในกิจกรรมกลุ่ม จะประกอบด้วย สภาพการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร และความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก ดังนี้

2.1 สภาพการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร

กลุ่มยูวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า จะสนับสนุนให้ยูวเกษตรกรได้เรียนรู้หลักการทำการเกษตร เกษกิจเกษตรและการทำธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร โดยได้รับการฝึกทักษะในการบริหารงานตั้งแต่เริ่มวางแผนการผลิตจนถึงการจำหน่ายโดยวิธีเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง จนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยกิจกรรมย่อยที่กลุ่มยูวเกษตรกรดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน จะประกอบด้วยกิจกรรม การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษด้วยวิธีธรรมชาติ การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงปลาคุก การเพาะเห็ด การสาธิตทำนาข้าวอินทรีย์ การเลี้ยงกบ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อการผลิตปุ๋ย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ โดยการทำงานของแต่ละกิจกรรมจะมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน มีหัวหน้ากลุ่มย่อยเพื่อเป็นการกระจายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ นอกจากกิจกรรมในโรงเรียนแล้ว โครงการกลุ่มยูวเกษตรกรยังส่งเสริมให้ยูวเกษตรกรนำความรู้ที่ได้จากการร่วมทำกิจกรรมไปสานต่อที่บ้าน

การดำเนินกิจกรรมมีการวางแผนอย่างต่อเนื่อง มีการแบ่งกิจกรรมเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมที่ทำต่อเนื่องจากกิจกรรมเดิม และกิจกรรมต่อยอด โดยยูวเกษตรกรจะมีการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนด มีการกำหนดบทบาทหน้าที่การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างชัดเจน โดยบทบาทหน้าที่ของกลุ่มยูวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้าที่ยูวเกษตรกรปฏิบัติตาม ยูวเกษตรกรจะคำนึงถึงบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก

ตารางที่ 4.13 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกของสมาชิกยูวเกษตรกร
ต่อการทำงานของกลุ่ม

N=98

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (\bar{O})	ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
1. ความคิดเห็นของสมาชิก ยูวเกษตรกรต่อการทำงาน ของกลุ่ม						3.59 (0.90)	มาก
1) การดำเนินงานของ กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน	1 (1.0)	3 (3.1)	41 (41.8)	44 (44.9)	9 (9.2)	3.58 (0.74)	มาก
2) กลุ่มมีการประชุม ประจำเดือนทุกเดือน	1 (1.0)	13 (13.3)	32 (32.7)	48 (49.0)	4 (4.1)	3.41 (0.81)	มาก
3) มีการส่งกลุ่มเข้า ประกวดระดับ จังหวัด	2 (2.0)	10 (10.2)	24 (24.5)	38 (38.8)	24 (24.5)	3.73 (1.01)	มาก
4) มีการศึกษาดูงานนอก สถานที่	4 (4.1)	6 (6.1)	25 (25.5)	38 (38.8)	25 (25.5)	3.75 (1.03)	มาก
5) มีการถ่ายทอดความรู้ จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง	1 (1.0)	5 (5.1)	29 (29.6)	40 (40.8)	23 (23.5)	3.80 (0.89)	มาก
6) มีการนำผลผลิตไป จำหน่ายในตลาดชุมชน	3 (3.1)	8 (8.2)	31 (31.6)	45 (45.9)	11 (11.2)	3.54 (0.91)	มาก
7) กลุ่มมีการให้ความรู้ และช่วยเหลือสังคม	1 (1.0)	9 (9.2)	32 (32.7)	51 (52.0)	5 (5.1)	3.51 (0.77)	มาก
8) การแนะนำให้สมาชิก นำความรู้ที่ได้รับมาบูรณา การกับกิจกรรมที่บ้าน	1 (1.0)	9 (9.2)	36 (36.7)	39 (39.8)	13 (13.3)	3.55 (0.87)	มาก
9) กลุ่มส่งเสริมให้สมาชิก มีการออมทรัพย์	2 (2.0)	12 (12.2)	37 (37.8)	32 (32.7)	15 (15.3)	3.46 (0.96)	มาก
10) การทำงานของกลุ่มมี การจัดบันทึกสม่ำเสมอ	2 (2.0)	13 (13.3)	26 (26.5)	38 (38.8)	19 (19.4)	3.60 (1.01)	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มของสมาชิกของสมาชิกยูวเกษตรกรต่อการทำงานของกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม ความคิดเห็นของสมาชิกยูวเกษตรกรต่อการทำงานของกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59, \sigma = 0.90$) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทั้งหมด 10 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ มีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ($\mu = 3.80, \sigma = 0.89$) มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ($\mu = 3.75, \sigma = 1.03$) มีการส่งกลุ่มเข้าประกวดระดับจังหวัด ($\mu = 3.73, \sigma = 1.01$) การทำงานของกลุ่มมีการจดบันทึกสม่ำเสมอ ($\mu = 3.60, \sigma = 1.01$) การดำเนินงานของกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ($\mu = 3.58, \sigma = 0.74$) การแนะนำให้สมาชิกนำความรู้ที่ได้รับมาบูรณาการกับกิจกรรมที่บ้าน ($\mu = 3.55, \sigma = 0.87$) การนำผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดชุมชน ($\mu = 3.54, \sigma = 0.91$) กลุ่มมีการให้ความรู้และช่วยเหลือสังคม ($\mu = 3.51, \sigma = 0.77$) กลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมทรัพย์ ($\mu = 3.46, \sigma = 0.96$) และสุดท้ายกลุ่มมีการประชุมประจำเดือนทุกเดือน ($\mu = 3.41, \sigma = 0.81$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกวุฒิสภาเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่ม

3.1 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

N=98

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การปลูกผัก	82	83.7
2) การเลี้ยงกบ	19	19.4
3) การเลี้ยงปลา	38	38.8
4) การเลี้ยงไส้เดือนดิน	15	15.3
5) การทำปุ๋ยหมัก	17	17.3
6) การเลี้ยงไก่พื้นเมือง	36	36.7
7) การทำน้ำหมักชีวภาพ	12	12.2
8) การเพาะเห็ด	31	31.6

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จากการศึกษา พบว่า สมาชิกวุฒิสภาเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.7) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกผักซึ่งสอดคล้องกับความรู้ของสมาชิกหลังจากทำกิจกรรมก็พบว่าสมาชิกมีความรู้เรื่องการปลูกผักในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 38.8 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลี้ยงปลา ร้อยละ 36.7 ซึ่งประเด็นนี้ในด้านความรู้ของสมาชิกหลังจากทำกิจกรรม พบว่าสมาชิกมีความรู้น้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ร้อยละ 31.6 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเพาะเห็ด ร้อยละ 19.4 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลี้ยงกบ ร้อยละ 17.3 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำปุ๋ยหมัก ร้อยละ 15.3 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลี้ยงไส้เดือนดิน และ (ร้อยละ 12.2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำน้ำหมักชีวภาพ

3.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล

ตารางที่ 4.15 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน

N=98

ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ความ หมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
1.) การมีส่วนร่วมในการวางแผน							
(1.1) การมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม	2 (2.0)	19 (19.4)	48 (49)	28 (28.6)	1 (1.0)	3.07 (0.77)	ปาน กลาง
(1.2) การมีส่วนร่วมในการกำหนด วัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ของกลุ่ม	1 (1.0)	20 (20.4)	44 (44.9)	32 (32.7)	1 (1)	3.12 (0.77)	ปาน กลาง
(1.3) การมีส่วนร่วมในการประชุม ประจำเดือนเพื่อวางแผนการดำเนินงาน กลุ่ม	0	11 (11.2)	54 (55.1)	27 (27.6)	6 (6.1)	3.28 (0.74)	ปาน กลาง
(1.4) การมีส่วนร่วมในการกำหนด กิจกรรมย่อยของกลุ่ม	3 (3.1)	11 (11.2)	43 (43.9)	36 (36.7)	5 (5.1)	3.29 (0.85)	ปาน กลาง
(1.5) การมีส่วนร่วมในการกำหนด แผนกิจกรรมในเดือน ต่อไป	1 (1.0)	25 (25.5)	37 (37.8)	30 (30.6)	5 (5.1)	3.13 (0.89)	ปาน กลาง
(1.6) การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตลาดหรือการจัดการผลผลิตที่ได้ จากการดำเนินงานของกลุ่ม	3 (3.1)	20 (20.4)	40 (40.8)	26 (26.5)	9 (9.2)	3.18 (0.96)	ปาน กลาง
(1.7) ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการ วางแผนการทำงานกลุ่ม	1 (1.0)	15 (15.3)	51 (52)	25 (25.5)	6 (6.1)	3.20 (0.81)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.15 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\mu = 3.20$, $\sigma = 0.81$)เมื่อ

พิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนในทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมย่อยของกลุ่ม ($\mu = 3.29, \sigma=0.85$) การมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือนเพื่อวางแผนการดำเนินงานกลุ่ม ($\mu = 3.28, \sigma=0.74$) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการตลาดหรือการจัดการผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่ม ($\mu = 3.18, \sigma=0.96$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกิจกรรมในเดือนต่อไป ($\mu = 3.13, S.D.=0.89$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ($\mu = 3.12, \sigma=0.76$) และมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม ($\mu = 3.07, \sigma=0.77$)

ตารางที่ 4.16 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
N=98							
1.) การมีส่วนร่วมในการ							
ดำเนินงาน	2	12	52	29	3	3.19	ปานกลาง
(1.1) การมีส่วนร่วมในการ	(2.0)	(12.2)	(53.1)	(29.6)	(3.1)	(0.71)	
บริหารการดำเนินงานของกลุ่ม							
(1.2) การมีส่วนร่วมในการ	6	17	39	29	7	3.14	ปานกลาง
เลือกตั้ง หรือคัดเลือกคณะกรรมการใน	(6.1)	(17.3)	(39.8)	(29.6)	(7.1)	(0.99)	
การบริหารงานของกลุ่ม							
(1.3) การมีส่วนร่วมในการ	2	10	51	28	7	3.28	ปานกลาง
ประชุมประจำเดือน เพื่อรายงาน	(2.0)	(10.2)	(52)	(28.6)	(7.1)	(0.82)	
ความก้าวหน้าของกิจกรรมและปัญหาใน							
การดำเนินงาน							
(1.4) การมีส่วนร่วมในการ	0	13	45	36	4	3.31	ปานกลาง
ดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม		(13.3)	(45.9)	(36.7)	(4.1)	(0.75)	
(1.5) การมีส่วนร่วมในการ	0	14	53	27	4	3.21	ปานกลาง
ดำเนิน กิจกรรมย่อยของกลุ่ม		(14.3)	(54.1)	(27.6)	(4.1)	(0.73)	

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

N=98

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
(1.6) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และครูที่ปรึกษา	0 (1.0)	21 (21.4)	40 (40.8)	34 (34.7)	3 (3.1)	3.19 (0.80)	ปานกลาง
(1.7) การมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการเกษตร จากครูที่ปรึกษา และวิทยากรภายนอก	1 (1.0)	9 (9.2)	50 (51.0)	29 (29.6)	9 (9.2)	3.36 (0.81)	ปานกลาง
(1.8) การมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการการถ่ายทอดความรู้ออกสู่ชุมชน	1 (1.0)	19 (19.4)	42 (42.9)	27 (27.6)	9 (9.2)	3.24 (0.90)	ปานกลาง
(1.9) การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วม การประกวดกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัด	1 (1.0)	15 (15.3)	48 (49.0)	26 (26.5)	8 (8.2)	3.25 (0.85)	ปานกลาง
(1.10) การมีส่วนร่วมในการเข้ารับการอบรม การสัมมนาหรือการประชุมของกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัด / ระดับภาค / ระดับประเทศ	5 (5.1)	25 (25.5)	43 (43.9)	17 (17.3)	8 (8.2)	2.97 (0.98)	ปานกลาง
(1.11) การมีส่วนร่วมในการศึกษา ดูงานนอกสถานที่ตามที่กลุ่มได้ดำเนินการ	2 (2.0)	22 (22.4)	42 (42.9)	27 (27.6)	5 (5.1)	3.12 (0.88)	ปานกลาง
(1.12) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม	2 (2.0)	11 (11.2)	53 (54.1)	27 (27.6)	5 (5.1)	3.22 (0.79)	ปานกลาง
(1.13) ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม	1 (1.0)	12 (12.2)	52 (53.1)	29 (29.6)	4 (4.1)	3.23 (0.75)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน จากการศึกษพบว่า ในภาพรวม สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.23, \sigma = 0.75$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าสมาชิกเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อระดับ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร จากครูที่ปรึกษาและวิทยากรภายนอก ($\mu = 3.36, \sigma = 0.81$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ($\mu = 3.31, \sigma = 0.75$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือน เพื่อรายงานความก้าวหน้าของกิจกรรมและปัญหาในการดำเนินงานกลุ่ม ($\mu = 3.28, \sigma = 0.82$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการผลักดันให้กลุ่มยูวเกษตรกร เข้าร่วมการประชุมระดับจังหวัด ($\mu = 3.25, \sigma = 0.85$) การมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ชุมชน ($\mu = 3.24, \sigma = 0.90$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ($\mu = 3.22, \sigma = 0.79$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมย่อยของกลุ่ม ($\mu = 3.21, \sigma = 0.73$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการดำเนินงานของกลุ่ม ($\mu = 3.19, \sigma = 0.71$) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และครูที่ปรึกษา ($\mu = 3.19, \sigma = 0.80$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หรือคัดเลือกคณะกรรมการในการบริหารงานของกลุ่ม ($\mu = 3.14, \sigma = 0.99$) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ตามที่กลุ่มได้ดำเนินการ ($\mu = 3.12, \sigma = 0.88$) และสุดท้าย การมีส่วนร่วมในการเข้ารับการอบรม การสัมมนาหรือการประชุมยูวเกษตรกรระดับจังหวัด / ระดับภาค / ระดับประเทศ ($\mu = 2.97, \sigma = 0.98$)

ตารางที่ 4.17 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการประเมินผล

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					ค่าเฉลี่ย (σ)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1.) การมีส่วนร่วมในการ							
ประเมินผล	3	21	46	24	4	3.05	ปานกลาง
(1.1) การมีส่วนร่วมในการ	(3.1)	(21.4)	(46.9)	(24.5)	(4.1)	(0.86)	
กำหนด กฎเกณฑ์หรือตัวชี้วัดสำหรับใช้							
ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของ กลุ่ม							
(1.2) การมีส่วนร่วมในการ	2	20	47	26	3	3.08	ปานกลาง
วิเคราะห์ผลการดำเนิน กิจกรรมของ	(2.0)	(20.4)	(48)	(26.5)	(3.1)	(0.82)	
กลุ่ม							

จากตารางที่ 4.17 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการประเมินผล จากการศึกษา พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกลุ่ม ($\mu = 3.08, \sigma = 0.82$) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์หรือตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผล การดำเนินงานของกลุ่ม ($\mu = 3.05, \sigma = 0.86$)

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์

ตารางที่ 4.18 ระดับของปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน

N=98

ประเด็น	ระดับของปัญหา						ค่าเฉลี่ย (σ)	ความ หมาย
	ไม่มี ปัญหา	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
1. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของ กลุ่ม							2.68 (1.16)	ปาน กลาง
1) ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน								
(1) ปัญหาเรื่องการกำหนด ตลาดหรือสถานที่จำหน่ายผลผลิต	5 (5.1)	10 (10.2)	20 (20.4)	41 (41.8)	20 (20.4)	2 (2.0)	2.68 (1.12)	ปาน กลาง
(2) ปัญหาการกำหนดแผน กิจกรรมใหม่ในเดือนถัดไป	2 (2.0)	6 (6.1)	33 (33.7)	32 (32.7)	20 (20.4)	5 (5.1)	2.78 (1.06)	ปาน กลาง
2.) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน								
(1) ปัญหาเรื่องความ สามัคคีในหมู่คณะ	6 (6.1)	5 (5.1)	28 (28.6)	29 (29.6)	23 (23.5)	7 (7.1)	2.80 (1.24)	ปาน กลาง
(2) ปัญหาการแบ่งหน้าที่ ในการรับผิดชอบงาน	5 (5.1)	7 (7.1)	22 (22.4)	33 (33.7)	23 (23.5)	8 (8.2)	2.87 (1.23)	ปาน กลาง
(3) ปัญหาเกี่ยวกับเวลาใน การร่วมกิจกรรม ของสมาชิกกลุ่ม	5 (5.1)	12 (12.2)	29 (29.6)	26 (26.5)	22 (22.4)	4 (4.1)	2.61 (1.22)	ปาน กลาง
(4) ปัญหาเรื่องงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม	2 (2.0)	11 (11.2)	33 (33.7)	29 (29.6)	16 (16.3)	7 (7.1)	2.68 (1.15)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.18(ต่อ)

ประเด็น	ระดับของปัญหา							ความหมาย
	ไม่มีปัญหา	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (σ)	
	(5) ปัญหาเรื่องการขาดแหล่งความรู้ทางด้านวิชาการ	3 (3.1)	14 (14.3)	23 (23.5)	35 (35.7)	19 (19.4)	4 (4)	
(6) ปัญหาเรื่องการค้าเงินกิจกรรมของกลุ่มไม่ต่อเนื่อง	4 (4.1)	8 (8.2)	32 (32.7)	33 (33.7)	15 (15.3)	6 (6.1)	2.66 (1.14)	ปานกลาง
3) ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล								
(1) การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	6 (6.1)	12 (12.2)	31 (31.6)	33 (33.7)	11 (11.2)	5 (5.1)	2.46 (1.18)	น้อย

จากตาราง ที่ 4.18 แสดงระดับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนกรรในโรงเรียน จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวม สมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.68, \sigma = 1.16$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่าสมาชิกเยาวชนกรรมีปัญหา ดังนี้

- ปัญหาการวางแผน พบว่า สมาชิกมีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ประเด็น คือ ปัญหาการกำหนดแผนกิจกรรมใหม่ในเดือนถัดไป ($\mu = 2.78, \sigma = 1.06$) การกำหนดตลาดหรือสถานที่จำหน่ายผลผลิต ($\mu = 2.68, \sigma = 1.12$)

- ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกมีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้ง 6 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ การแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงาน ($\mu = 2.87, \sigma = 1.23$) ปัญหาเรื่องความสามัคคีในหมู่คณะ ($\mu = 2.80, \sigma = 1.24$) ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ($\mu = 2.68, \sigma = 1.15$) ปัญหาเรื่องการขาดแหล่งความรู้ทางด้านวิชาการ ($\mu = 2.66, \sigma = 1.14$) ปัญหาเรื่องการค้าเงินกิจกรรมของกลุ่มไม่ต่อเนื่อง ($\mu = 2.66, \sigma = 1.15$) ปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม ($\mu = 2.61, \sigma = 1.22$)

- ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล พบว่า สมาชิกมีปัญหาในระดับน้อย คือการดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\mu = 2.46, \sigma = 1.22$)

ข้อเสนอแนะ สมาชิกวุฒิสภาควรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กลุ่มต้องมีความสามัคคี บ้างก็ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้มากขึ้น แนะนำให้กลุ่มมีการจัดบันทึกย่อสม่ำเสมอ ควรมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ที่บ้านให้มากที่สุด เห็นควรให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และสุดท้ายแนะนำให้มีการศึกษาดูงานต่างจังหวัดเพื่อเพิ่มประสบการณ์

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านนุ่งคล้า เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญโดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร 2) การดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่ม และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านนุ่งคล้า

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านนุ่งคล้า ตำบลนุ่งคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งหมดจำนวน 98 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามทั้งชนิดปลายปิด และปลายเปิด เพื่อสอบถามยุวเกษตรกร

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการแจกแบบสอบถามเพื่อให้กลุ่มยุวเกษตรกรช่วยกรอกข้อมูล โดยใช้วิธีการชี้แจงให้กลุ่มยุวเกษตรกรเข้าใจข้อมูลในแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2.) เก็บข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสารยุวเกษตรกรของทางโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลของสมาชิกยุวเกษตรกร เก็บได้ทั้งหมด 98 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล พบว่าสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรมีส่วนประกอบเท่ากันโดยร้อยละ 51.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 49.0 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 15.81 ปี กว่าครึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สมาชิกยูวเกษตรกรเกือบครึ่งสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มได้ 1 ปี ส่วนใหญ่จึงมีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มโดยเหตุผลที่ต้องการความรู้ และการประกอบอาชีพของครอบครัวสมาชิกยูวเกษตรกรกว่าครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ พบว่าหนึ่งในสามของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรได้รับเงินมาโรงเรียนน้อยกว่าวันละ 35 บาท และส่วนใหญ่ไม่มีการออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และสมาชิกมีความพึงพอใจกับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม ในระดับปานกลาง

3) ข้อมูลทางด้านสังคม พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการติดต่อกับเพื่อนสมาชิกมากที่สุด ถึง 8 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมา เป็นการติดต่อดสื่อสารกับอาจารย์ที่ปรึกษา 5 ครั้ง / สัปดาห์ ส่วนการสนับสนุนจากทางโรงเรียน พบว่าโรงเรียนให้การสนับสนุนในระดับดีมากโดยให้การสนับสนุนด้านความรู้สูงสุด รองลงมาคือ คือการสนับสนุนด้านการเงิน ครูที่ปรึกษาก็ให้การสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มในระดับดีมากเช่นกัน ส่วนผู้ปกครองของสมาชิกยูวเกษตรกรก็ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับปานกลาง สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่จึงเข้าร่วมการฝึกอาชีพกับทางโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็น โครงการที่มีประโยชน์

1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกร มีความรู้ทางการเกษตรหลังจากร่วมทำกิจกรรมในระดับปานกลางโดยส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ

ความรู้เรื่องการปลูกผัก ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการทำงานกลุ่ม ส่วนการดำเนินงานของกลุ่ม จะมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน มีหัวหน้ากลุ่มย่อยเพื่อเป็นการกระจายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบมีการนำความรู้ที่ได้จากการร่วมทำกิจกรรมไปสานต่อที่บ้าน สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการทำงานของกลุ่มว่า การดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับที่ดีมาก

1.3.3. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

1) การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม พบว่า สมาชิกเกษตรกร ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกผัก การเลี้ยงปลาจุก การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ ตามลำดับ

2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล พบว่า โดยรวมสมาชิกจะมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการวางแผน

1.3.4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

1) ปัญหา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน มากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล และปัญหาการวางแผน ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะ สมาชิกเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กลุ่มต้องมีความสามัคคี บ้างก็ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้มากขึ้น แนะนำให้กลุ่มมีการจดบันทึกอย่าสม่ำเสมอ ควรมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ที่บ้านให้มากที่สุด เห็นควรให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และสุดท้ายแนะนำให้มีการศึกษาดูงานต่างจังหวัดเพื่อเพิ่มประสบการณ์

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ศึกษาการดำเนินกิจกรรมกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำมาอภิปราย โดยแยกเป็นประเด็นไว้ ดังนี้คือ

2.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

2.1.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่าสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียน มีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 51.0 และ 49.0) เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชายโรงเรียนบ้านบุงคล้าให้ความสนใจกับอาชีพการเกษตรมากกว่านักเรียนหญิง อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าสัดส่วนของนักเรียนหญิงที่ให้ความสนใจกับการทำการเกษตรก็มีจำนวนสูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ธิดาวดี เหลืองธนะ โภค (2546: 36) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 57 เป็นเพศชาย

สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 อายุระหว่าง 14 - 17 ปี สมาชิกส่วนมากเพียงจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มประมาณ 1 ปี เนื่องจากในปีที่ผ่านมาสมาชิกยุวเกษตรกร ส่วนใหญ่จบการศึกษาและไปศึกษาต่อที่อื่น สมาชิกรุ่นใหม่จึงต้องรับช่วงในการทำกิจกรรมต่อจากรุ่นพี่และรับสมัครรุ่นน้องที่สนใจเข้ามาใหม่ ดังนั้นสมาชิกส่วนใหญ่ จึงมีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เพราะต้องการความรู้ ประกอบกับครอบครัวของสมาชิกกว่าครึ่งประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สมาชิกให้ความสำคัญและรักในอาชีพการเกษตร ต้องการนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพการเกษตรของครอบครัว ประกอบกับการที่กลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกนำความรู้ที่ได้รับจากการร่วมทำกิจกรรมไปสานต่อที่บ้าน ดังจะเห็นได้ว่าสมาชิกมีความพึงพอใจต่อผลตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงินได้แก่ความรู้ทางการเกษตรในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับ ดุจเดี่ยว วงศ์ภักดิ์ (2536 : 40) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกของยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.5 จะเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นเวลา 1- 2 ปี และ ปวีต ฅมยาวิทย์ (2528: 90-91) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรในกลุ่มที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ จะมีอายุระหว่าง 15 -19 ปี และ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 34) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพเกษตร มีจำนวนร้อยละ 55.9 รองลงมาต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมเกษตรกับเพื่อนสมาชิก ร้อยละ 15.5 และสุดท้าย ศิริจรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 84) ศึกษา เรื่องการยอมรับความรู้

ทางการเกษตรของสมาชิกยูเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า อาชีพของสมาชิกยูเกษตรกรส่วนมากคือ ประกอบอาชีพทางการเกษตรร่วมกับครอบครัว

2.1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่าสมาชิกยูเกษตรกรในโรงเรียนหนึ่งในสาม ได้รับเงินมาโรงเรียนน้อยกว่าวันละ 35 บาท และส่วนใหญ่ไม่มีการออมเงินกับทางโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ประกอบกับทางโรงเรียนมีโครงการอาหารกลางวัน สำหรับนักเรียนด้วย สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของนักเรียนที่อยากให้ทางโรงเรียนมีนโยบายหรือแผนการออมของนักเรียนให้ชัดเจน และสมาชิกมีความพึงพอใจกับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่พึงพอใจกับผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน โดยเฉพาะการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยดังจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มในแต่ละกิจกรรมจะเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม เช่น การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษด้วยวิธีธรรมชาติ การปลูกผักสวนครัว การสาธิตทำนาข้าวอินทรีย์ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อการผลิตปุ๋ย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สมาชิกจึงมีความรู้ในเรื่องนี้มาก ส่วนผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน สมาชิกมีความพอใจในการที่กลุ่มได้รับเงินสนับสนุนเพื่อการดำเนินงานกลุ่ม ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการทำงานกลุ่มและมีความพอใจกับความรู้ที่ได้รับจากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ กฐิน ศรีมงคล (2533: 53-54) ได้กล่าวว่าการที่ยูเกษตรกรมีผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวมอาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มหลังจากที่แบ่งปันให้สมาชิกแล้ว ซึ่งรายได้นี้จะช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

2.1.3 ปัจจัยด้านสังคม ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่าสมาชิกยูเกษตรกรในโรงเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนสมาชิกมากที่สุด รองลงมา เป็นการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกมีความโอกาสได้พบปะกับเพื่อนสมาชิกด้วยกันมากกว่า ดังนั้นจึงควรมีการจัดประชุมย่อยในแต่ละกลุ่มให้บ่อยขึ้น เพื่อสมาชิกกลุ่มจะได้มีโอกาสได้ติดต่อสื่อสารกับคณะกรรมการ ครูที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้บ่อยขึ้น

สมาชิกยูเกษตรกรส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญเห็นต่อได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูเกษตรกรในระดับดีมาก โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านความรู้แก่กลุ่ม และการสนับสนุนด้านการเงิน สำหรับครูที่ปรึกษา สมาชิกยูเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของครูที่ปรึกษาต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูเกษตรกรในระดับมากเช่นกัน ผู้ปกครอง ก็ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มยูเกษตรกรในระดับปานกลาง สมาชิกยูเกษตรกรส่วนใหญ่จึงเข้าร่วมการฝึกอาชีพกับทางโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า

สภาพแวดล้อมทางสังคม ทั้ง 3 ส่วน (โรงเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง) ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร และสมาชิกส่วนใหญ่ก็เข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพด้วย สำหรับสมาชิกส่วนน้อยที่ไม่เข้าร่วมโครงการ อาจเป็นเพราะในอนาคตอยากประกอบอาชีพอื่น หรืออาจไม่ได้มาจากครอบครัวเกษตรกร

ซึ่งสอดคล้องกับ ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 42-44) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 69.3 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านกำลังใจ ร้อยละ 58.8 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านอุปกรณ์ และสมาชิกเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 64.6 ได้เข้าร่วมกับโครงการฝึกอาชีพ และร้อยละ 35.4 ไม่ได้เข้าร่วมกับโครงการฝึกอาชีพ และสอดคล้องกับ คุณเด็ย วงศ์ภักดิ์ (2536: 41) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 43 ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและครูที่ปรึกษา

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรของสมาชิกเยาวชนเกษตรกร

พบว่า ในภาพรวม สมาชิกมีความรู้ทางการเกษตรหลังจากร่วมทำกิจกรรมในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ ความรู้เรื่องการปลูกผัก ซึ่งแสดงว่า สมาชิกให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสนใจในการทำสวนครัว เพราะส่วนใหญ่การดำเนินงานของกลุ่มจะเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษด้วยวิธีธรรมชาติ การปลูกผักสวนครัว การสาธิตทำนาข้าวอินทรีย์ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อการผลิตปุ๋ย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สมาชิกจึงมีความรู้ในเรื่องนี้มาก ประกอบกับกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกนำความรู้ไปสานต่อบ้าน ดังนั้น ที่บ้านของสมาชิกจึงมีการปลูกผักสวนครัวและที่สำคัญสมาชิกส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกผักมากที่สุด และส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกร สมาชิกจึงมีความรู้เรื่องการปลูกผักมาก สมาชิกส่วนใหญ่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการทำงานกลุ่ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สมาชิกส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 14 – 17 ปี และมีความสนใจกับการดำเนินงานของกลุ่ม ส่วนการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการทำงานของกลุ่มว่า การดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับที่ดีมากโดยสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการทำงานในด้านมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องสูงสุด รองลงมา คือมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจการเกษตรและการทำงานกลุ่มค่อนข้างดี อาจ

เนื่องจากสมาชิกได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นพี่ ประกอบการครูที่ปรึกษาให้การแนะนำ และมาจากครอบครัวเกษตรกรกรรม

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 33) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้ด้านการปลูกพืช ไร่ยละ 65.8 รองลงมาเลี้ยงสัตว์ไร่ยละ 24.2 และอื่น ๆ ได้แก่ ประมง แปรรูป เลหกิจเกษตร การตลาด ไร่ยละ 10 และศิริจรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 85) ได้ศึกษา เรื่องการยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยุวเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรได้รับความรู้ทางการเกษตรเรื่องการปลูกผักมากที่สุด และสอดคล้องกับ ชิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 48-52) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มมีกิจกรรมการจดบันทึกไร่ยละ 72.9 และไม่มีกิจกรรมการจดบันทึก ไร่ยละ 27

2.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกผัก การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสมาชิกยุวเกษตรกร 1 คน สามารถมีส่วนร่วมได้มากกว่า 1 กิจกรรม เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปลูกผัก จึงทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องการปลูกผักมาก และมีส่วนร่วมในการเลี้ยงปลาดุกด้วย ทั้งนี้อาจแสดงให้เห็นว่า จากความรู้ทางการเกษตรหลังจากทำกิจกรรมสมาชิกมีความรู้เรื่องการประมงน้อย ซึ่งอาจทำให้สมาชิกมีความอยากรู้มากขึ้น หรืออาจเป็นเพราะที่บ้านไม่ได้ทำการประมง จึงทำให้สมาชิกมีความสนใจในเรื่องการประมง จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการเลี้ยงปลามากขึ้น และสมาชิกมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการวางแผน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีความสนใจในหลายกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ที่บ้านและสมาชิกส่วนใหญ่เพียงเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนใหญ่จึงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าการประเมินผลและการวางแผน ดังนั้นจึงควรมีการฝึกหรือสนับสนุนให้สมาชิกมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น รู้จักการวางแผนในการทำงาน และต้องมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้นด้วย

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.4.1 ปัญหา

จากผลการวิจัย พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงานเป็นปัญหาที่สมาชิกยุวเกษตรกรให้ความเห็นว่ามากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาเรื่องความสามัคคีในหมู่คณะและปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ปัญหาเรื่องการขาดแหล่งความรู้ทางด้านวิชาการ, ปัญหาเรื่องการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไม่ต่อเนื่องและปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม ทำให้การดำเนินงานในบางกิจกรรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้เท่าที่ควร ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การทำงานของกลุ่มยุวเกษตรกรยังมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่หลายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน แสดงให้เห็นว่า แม้สมาชิกจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม แต่ก็ยังขาดความสามัคคีในหมู่คณะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกยังเป็นวัยรุ่นที่อาจยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง หรืออาจเป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอาจจะอยู่ในฐานะพี่เลี้ยงหรือให้คำปรึกษาน้องมากกว่า และอาจต้องเตรียมตัวสอบเพื่อศึกษาต่อ ทำให้การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินงานขึ้น ครูที่ปรึกษาไม่ควรปล่อยให้สมาชิกแก้ไขกันเอง ควรมีการประชุมเพื่อหารือและเร่งแก้ไขปัญหา

2.4.2 ข้อเสนอแนะ

สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กลุ่มต้องมีความสามัคคี ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่น้อง หรือจากวิทยากรมากขึ้น และกลุ่มต้องมีการจัดบันทึกอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ที่บ้านให้มากที่สุด เห็นควรให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และสุดท้ายแนะนำให้มีการศึกษาดูงานต่างจังหวัดเพื่อเพิ่มประสบการณ์

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็น ที่จะ เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานยุวเกษตรกรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล

พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มมากที่สุด และปัญหาของสมาชิกส่วนใหญ่ก็มีปัญหาด้านการดำเนินงานมากที่สุดเหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกรับรู้และเห็นความสำคัญของกิจกรรม และเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า โรงเรียนบ้านบึงคล้า เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีนักเรียนจำนวนมาก แต่มีนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรแค่ 98 คน และสมาชิกยุวเกษตรกรมีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง มาจากครอบครัวเกษตรกร และเป็นนักเรียนที่ใกล้จบการศึกษา

2. ควรฝึกให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการออมหรือควรแบ่งผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มที่เป็นตัวเงินให้กับสมาชิกโดยผ่านการออมทรัพย์ในรูปแบบของสหกรณ์เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการออมทรัพย์กับกลุ่ม

3. ควรมีการฝึกหรือสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น ฝึกให้สมาชิกมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น สามารถวางแผนการทำงานในอนาคตหรือเดือนต่อไปได้ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากกว่า ด้านอื่นๆ

4. ควรมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้น เพื่อลดปัญหาการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของยุวเกษตรกรรุ่นใหม่ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ครูที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกกลุ่มให้มากขึ้น และต้องให้ความสำคัญกับปัญหาและเร่งแก้ไข ไม่ควรปล่อยให้สมาชิกแก้ไขกันเอง เพราะอาจจะทำให้การดำเนินงานกลุ่มไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในการทำงาน โดยเฉพาะปัญหาการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงาน และปัญหาเรื่องความสามัคคีในหมู่คณะ

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของโรงเรียนอื่นๆ ด้วย เพื่อให้ประเด็นการวิจัยมีความหลากหลาย เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มยุวเกษตรกรในเรียนบ้านบึงคล้าเท่านั้น

3.2.2 ในการวิจัยต่อไปควรทำการวิจัยแบบผสม โดยศึกษาเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.3 ควรมีการศึกษาการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อของสมาชิกวุฒยเกษตรกร หลังจากจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายว่า สมาชิกกลุ่มได้นำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปสานต่อเพื่อการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อของสมาชิก ส่วนใหญ่เลือกที่จะศึกษาด้านการเกษตรหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กจัน ศรีมงคล (2533) *การส่งเสริมยุวเกษตรกร* เชียงใหม่ ภาควิชาส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- _____. (2541) “แนวทางและขั้นตอนการดำเนินโครงการ ปี 2541 เยาวชนเกษตรกร” กรมส่งเสริมการเกษตร
- กลุ่มยุวเกษตรกร. (2555) การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบุงคล้า (แผ่นพับ). เพชรบูรณ์ โรงเรียนบ้านบุงคล้า.
- จุลทอน สะอาด (2545) "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนปางสัก กิ่งอำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จำรุณ ระวีคำ (2541) "การดำเนินงานของกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรชาวไทยพื้นราบและชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ชินรัตน์ สมสืบ (2539) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- คุณเดี่ยว วงศ์ภักดิ์ (2536) "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ถวิล ชาราโกชน์ (2526) *จิตวิทยาสังคม* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ธิดาวดี เหลืองธนะ โภค (2546) "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปวิต ถมยาวิทย์ (2528) "ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ปัทมาภรณ์ ดิตตะ (2549) "ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร กลุ่มทำนดสามัคคี จังหวัดราชบุรี" วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ผ่องพรรณ ชัยสาร (2541) "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พิมพ์ชนก เทพโพธา (2550) "การมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมชุมชนบ้านเด่นห้า อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- พิงพิศ คุณพัชร (2536) *แนวความคิดดำเนินงานกลุ่ม* กรุงเทพมหานคร
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526) *การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท* กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทย
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ (2531) *การพัฒนาชนบทไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิจิตร อาวะกุล (2527) *หลักการส่งเสริมการเกษตร* กรุงเทพมหานคร โอ เอส พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- วีระชัย เข็มวงษ์ (2546) "ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจังหวัดราชบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529) "การยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สรารุณี ช่างถม (2543) "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดร้อยเอ็ด" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุชา จันท์ธอม (2533) *จิตวิทยาทั่วไป* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

อาจารย์สถิตย์ พิภพม
ครู ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านนุ่งเกล้า

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

10. ในรอบปีที่ผ่านมามีความพึงพอใจกับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มมากน้อยแค่ไหน

ผลตอบแทนที่ได้รับ	ระดับความพึงพอใจ					
	ไม่ได้รับ (0)	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) ผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน						
(1.1) การได้รับอาหารกลางวันภายในโรงเรียน						
(1.2) การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตร						
(1.3) การได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม						
(1.4) การได้รับความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางการเกษตร						
(1.5) การได้รับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ						
(1.6) การได้รับความรู้ด้านเคหกิจเกษตร (การแปรรูปผลิตภัณฑ์)						
(1.7) การได้รับความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนสมาชิก						
(1.8) การได้รับการยกย่องจากชุมชน / หมู่บ้าน						
2) ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน						
(2.1) สมาชิกได้รับเงินออกมจากการทำงานกลุ่ม						
(2.2) กลุ่มมีรายได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ						
(2.3) กลุ่มได้รับเงินสนับสนุนเพื่อการดำเนินงานของกลุ่ม						

11. ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรหลังจากร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม

ความรู้ทางการเกษตร	ระดับความรู้				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1) ท่านมีความรู้เรื่องการปลูกผักในระดับใด					
2) ท่านมีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์ในระดับใด					
3) ท่านมีความรู้เรื่องการประมงในระดับใด					
4) ท่านมีความรู้เรื่องการเพาะเห็ดในระดับใด					
5) ท่านมีความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมักในระดับใด					
6) ท่านมีความรู้เรื่องการผลิตสารชีวภัณฑ์ในระดับใด					
7) ท่านมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับใด					
8) ท่านมีความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดินในระดับใด					
9) ท่านมีความรู้เรื่องโรคพืชมากน้อยในระดับใด					
10) ท่านมีความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชในระดับใด					
11) ท่านมีความรู้เรื่องการใช้สารเคมีที่ถูกต้องในระดับใด					
12) ท่านมีความรู้เรื่องปุ๋ยเคมีในระดับใด					

12. ท่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านสามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย โดยใช้ข้อบังคับและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นแนวทางในการดำเนินงาน					
2) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยุวเกษตรกร รู้จักการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมการบริหารงานแบบประชาธิปไตย					
3) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการเสริมสร้างทัศนคติของเด็กและเยาวชน ให้รู้สึกภาคภูมิใจในคุณค่าของการเกษตรในฐานะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ และเศรษฐกิจของประเทศ					

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย มากที่สุด (5)
4) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร และฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรตามความสนใจ					
5) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มคณะเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน					
6) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพที่มีเกียรติ					

13. ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มเยาวชน

ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย มากที่สุด (5)
1) เยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม					
2) เยาวชนกร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน					
3) เยาวชนกรมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลการประชุมสภาเยาวชนกรภายในโรงเรียน การจัดทำรายงานความก้าวหน้าของแต่ละกิจกรรมย่อยแบบสะสม และต่อเนื่อง					
4) เยาวชนกรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาเยาวชนกรทุก 2 ปี หรือเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มเยาวชนกรวางไว้ เช่น ลาออก เป็นต้น					
5) เยาวชนกรจะต้องมีส่วนร่วมในการใช้เวทีการประชุมสภาเยาวชนกรที่มีการจัดเป็นประจำทุกเดือนในการกำหนดแผนงาน รายงานผลการดำเนินกิจกรรม รายงานสถานะการเงินของกลุ่มและร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม					

ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย มากที่สุด (5)
6) ยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงานในเดือนถัดไป และมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้					
7) คณะกรรมการสภายุวเกษตรกรทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง					

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกยุวเกษตรกร

คำแนะนำในการตอบ ให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างความคิดเห็นตามลำดับที่ท่านเห็นด้วยในแต่ละหัวข้อ

1. ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

การดำเนินงานของกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย มากที่สุด (5)
1) การดำเนินงานของกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน					
2) กลุ่มมีการประชุมประจำเดือนทุกเดือน					
3) มีการส่งกลุ่มเข้าประกวดระดับจังหวัด					
4) มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่					
5) มีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง					
6) มีการนำผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดชุมชน					
7) กลุ่มมีการให้ความรู้และช่วยเหลือสังคม					
8) การแนะนำให้สมาชิกรับความรู้ที่ได้รับมาบูรณาการกับกิจกรรมที่บ้าน					
9) กลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมทรัพย์					
10) การทำงานของกลุ่มมีการจดบันทึกสม่ำเสมอ					

2. โดยเฉลี่ยในหนึ่งสัปดาห์ท่านได้ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนสมาชิก เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม
จำนวนครั้ง
3. โดยเฉลี่ยในหนึ่งสัปดาห์ท่านได้ติดต่อสื่อสารกับประธานและคณะกรรมการกลุ่มเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม
จำนวนครั้ง
4. โดยเฉลี่ยในหนึ่งสัปดาห์ท่านได้ติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ที่ปรึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม
จำนวน ครั้ง
5. โดยเฉลี่ยในหนึ่งสัปดาห์ท่านได้ติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม
จำนวน.....ครั้ง
6. การสนับสนุนจากทางโรงเรียน

ข้อมูลการสนับสนุนของทางโรงเรียน	ระดับการสนับสนุนของทางโรงเรียน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) การสนับสนุนด้านการเงิน					
(1.1) โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน					
2) การสนับสนุนด้านความรู้					
(2.1) สนับสนุนการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มทักษะประสบการณ์ เกี่ยวกับงานด้านเกษตรกรรม					
(2.2) การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ วิทยากรจากหน่วยงานอื่นในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่สมาชิกกลุ่มเยาวชน					
(2.3) การสนับสนุนให้กลุ่มเยาวชนในโรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง					
(2.4) การสนับสนุนแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของสมาชิกกลุ่ม					
3) การสนับสนุนด้านอื่นๆ					
(3.1) การจัดสรรพื้นที่ เพื่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน					

7. การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

การสนับสนุนของผู้ปกครอง	ระดับของการสนับสนุน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมของกลุ่ม					
2) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนพื้นที่ ทุน วัสดุอุปกรณ์ ในการนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติที่บ้าน					
3) ผู้ปกครองสนับสนุนให้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง					
4) ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชน					

8. การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา

การสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา	ระดับของการสนับสนุน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) ครูที่ปรึกษาและกลุ่มมีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน					
2) ครูที่ปรึกษามีการเข้าเยี่ยมเยียนการทำงานของกลุ่ม					
3) ครูที่ปรึกษามีการถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม					
4) ครูที่ปรึกษามาเข้าร่วมประชุมประจำเดือน					
5) ครูที่ปรึกษาให้ความสนใจพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่					
6) ครูที่ปรึกษามีความกระตือรือร้นในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มเยาวชน					
7) ครูที่ปรึกษามีการติดตามงาน การให้คำแนะนำ ในกาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิิตประจำวัน					

9. ท่านได้ร่วมโครงการฝึกอาชีพการเกษตรของทางโรงเรียนหรือไม่

 เข้าร่วม

 ไม่เข้าร่วม

10. การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพจะมีประโยชน์ต่อท่านหรือไม่

 มี

 ไม่มี

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยูนิเวอร์สในกิจกรรมของกลุ่ม

คำแนะนำในการตอบ ให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างความคิดเห็นตามลำดับที่ท่านเห็นด้วยในแต่ละหัวข้อ

1. ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปลุกผัก () เลี้ยงกบ () เลี้ยงปลา () เลี้ยงไส้เดือนดิน
 () ทำปุ๋ยหมัก () เลี้ยงไก่พื้นเมือง () ทำน้ำหมักชีวภาพ () เพาะเห็ด
 () อื่น ๆ ระบุ.....

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล

ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.) การมีส่วนร่วมในการวางแผน					
(1.1) การมีส่วนร่วมของท่านในการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม					
(1.2) การมีส่วนร่วมของท่านในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการ ดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม					
(1.3) การมีส่วนร่วมของท่านในการประชุมประจำเดือน เพื่อวางแผนการดำเนินงานกลุ่ม					
(1.4) การมีส่วนร่วมของท่านในการกำหนดกิจกรรมย่อยของ กลุ่ม					
(1.5) การมีส่วนร่วมของท่านในการกำหนดแผนกิจกรรม ในเดือน ต่อไป					
(1.6) การมีส่วนร่วมของท่านในการวางแผนการตลาดหรือ การจัดการผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่ม					
(1.7) ภาพรวมท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกลุ่ม ระดับใด					
2.) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
(2.1) ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารการดำเนินงานของกลุ่มใน ระดับใด					

ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
(2.2) ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หรือคัดเลือกคณะกรรมการในการบริหารงานของกลุ่มในระดับใด					
(2.3) ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือน เพื่อรายงานความก้าวหน้าของกิจกรรมและปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มระดับใด					
(2.4) ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในระดับใด					
(2.5) ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมย่อยของกลุ่มในระดับใด					
(2.6) ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิกภายใน กลุ่มและครูที่ปรึกษาในระดับใด					
(2.7) ท่านมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรจากครูที่ปรึกษาและวิทยากรภายนอกในระดับใด					
(2.8) ท่านมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการการถ่ายทอดความรู้ ออกสู่ชุมชนในระดับใด					
(2.9) ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมการประกวดกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัดในระดับใด					
(2.10) ท่านมีส่วนร่วมในการเข้ารับการอบรม การสัมมนาหรือการประชุมเกษตรกรระดับจังหวัด /ระดับภาค /ระดับประเทศในระดับใด					

ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
(2.11) ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ตามที่ กลุ่ม ได้ดำเนินการในระดับใด					
(2.12) ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกิจกรรม กลุ่มในระดับใด					
(2.13) ภาพรวมท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม ระดับใด					
3.) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
3.1) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์หรือตัวชี้วัดสำหรับ ใช้ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในระดับใด					
(3.2) ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรม ของกลุ่มในระดับใด					
(3.3) ภาพรวมท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของ กลุ่มระดับใด					

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกร

1. ปัญหาและระดับปัญหาที่ท่านพบในการดำเนินการของกลุ่มยุทธกร

ปัญหา	ไม่มี (0)	ระดับของปัญหา					ข้อเสนอแนะ
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)	
1) ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน							
(1) ปัญหาเรื่องการกำหนดตลาดหรือสถานที่จำหน่ายผลผลิต							
(2) ปัญหาการกำหนดแผนกิจกรรมใหม่ในเดือนถัดไป							
2.) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน							
(1) ปัญหาเรื่องความสามัคคีในหมู่คณะ							
(2) ปัญหาการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงาน							
(3) ปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม							
(4) ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม							
(5) ปัญหาเรื่องการขาดแหล่งความรู้ทางด้านวิชาการ							
(6) ปัญหาเรื่องการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไม่ต่อเนื่อง							
3) ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล							
(1) การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้							

2. ปัญหาอื่นๆ ที่ท่านพบในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร (โปรกระบุง)

.....
.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรให้ประสบผลสำเร็จอย่างไรบ้าง (โปรกระบุงความคิดเห็น).....

.....
.....

***** ขอขอบคุณท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอขอบคุณค่ะ *****

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางฉัตร กำนนท์
วัน เดือน ปีเกิด	19 ตุลาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

